

PROJEKTOWANIE, WYKONAWSTWO
SIECI WODOCIĄGOWYCH,
KANALIZACJI SANITARNEJ I OGÓLNOSPŁAWNEJ
ORAZ PRZYŁĄCZY

STANDARDY OGÓLNE

Lipiec 2024 r.

Opracowanie jest próbą zebrania informacji teoretycznych i praktycznych, obowiązujących inwestorów, projektantów, wykonawców i służby nadzoru inwestorskiego przy realizacji sieci wodociągowych, kanalizacyjnych oraz przyłączy na obszarze działania AQUANET S.A.

Treść opracowania jest oparta na aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej oraz na obowiązującym ustawodawstwie i normach krajowych (PN) oraz europejskich (PN-EN).

W przypadku wystąpienia zmian należy stosować ich aktualne odpowiedniki.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

I. WYMAGANIA OGÓLNE	8
1. Warunki przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej w zakresie odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych.....	11
2. Warunki techniczne na rozbudowę sieci w celu przyłączenia do sieci.....	11
3. Zawartość projektów (nie dotyczy inwestycji AQUANET dla których projekty winny być zgodne z Specyfikacją Warunków Zamówienia)	11
3.1.Sieci wodociągowe i kanalizacyjne	11
3.2.Przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne	13
4. Realizacja robót	14
4.1.Sieci wodociągowe i kanalizacyjne	14
4.2.Przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne	15
5. Jakość robót budowlano montażowych	16
6. Postanowienia końcowe	17
II. SIECI WODOCIĄGOWE	18
1. Lokalizacja i średnice sieci wodociągowych.....	18
2. Materiały do budowy wodociągu.....	18
2.1.Rury i kształtki	18
2.2.Oznaczenie trasy wodociągu	18
2.3.Uwagi ogólne (dobór materiału)	18
3. Uzbrojenie sieci wodociągowych.....	18
3.1.Uzbrojenie sieci wodociągowych DN ≥ 500mm	18
3.1.1.Zasuwy, przepustnice.....	18
3.1.1.1. Komory zasuw, przepustnic	19
3.1.2.Odwodnienia.....	21
3.1.3.Odpowietrzenia.....	21
3.1.4.Reduktory ciśnienia i urządzenia tłumiące uderzenia hydrauliczne	21
3.2.Uzbrojenie sieci wodociągowych DN < 500mm	21
3.2.1.Zasuwy.....	21
3.2.2.Przepustnice.....	22
3.2.3.Hydranty	22
3.2.4.Odpowietrzenia.....	23
3.2.5.Zabezpieczenia przewodów przed rozszczelnieniem (bloki oporowe, kotwienia, opaski).....	23
3.3.Oznaczenie uzbrojenia – tablice orientacyjne	23
4. Sposoby włączeń do sieci wodociągowych rurociągów od DN 50 (sieć i przyłącza)	23

---

5. Skrzyżowania z innymi obiektami	24
5.1. Skrzyżowania z torami kolejowymi, tramwajowymi i głównymi arteriami komunikacyjnymi	24
5.2. Skrzyżowania z innymi sieciami.....	24
5.3. Skrzyżowania z jezdniami asfaltowymi.....	24
5.4. Podwieszanie przewodów pod mostami i wiaduktami	25
6. Strefy ochronne wzdłuż trasy sieci i przyłączy wodociągowych	25
7. Układanie przewodów w wykopie	25
8. Ochrona jakości wody w przewodach wodociągowych	26
9. Wyłączenie sieci z eksploatacji	26
10. Sieci wodociągowe ułożone w pobliżu obiektów budowlanych	26
11. Próba ciśnienia sieci wodociągowych	26
12. Płukanie i dezynfekcja sieci wodociągowych	27
13. Postanowienia końcowe	27
III. PRZYŁĄCZA WODOCIĄGOWE	28
1. Wprowadzenie	28
1.1. Opomiarowanie budynków wielolokalowych	28
1.2. Opomiarowanie zużycia wody na cele podlewania/bezpowrotnie zużytej.....	28
2. Materiały użyte do budowy przyłączy wodociągowych – wymagania ogólne	28
2.1. Oznaczenie trasy przyłączy wodociągowych	29
3. Sposoby włączenia przyłączy do rurociągów ulicznych	29
3.1. Przyłącza wodociągowe o średnicy do 2" włącznie (PE Dz 63 mm)	29
3.2. Przyłącza wodociągowe o średnicy powyżej 2" (PE Dz 63mm).....	29
4. Uzbrojenie na przyłączach wodociągowych	30
4.1. Zasuwy na przyłączach wodociągowych	30
4.1.1. Przyłącza o średnicy przewodów do 2" włącznie (PE Dz 63mm)	30
4.1.2. Przyłącza o średnicy przewodów większych od 2" (PE Dz 63mm).....	30
4.1.3. Oznaczenie uzbrojenia – tablice orientacyjne.....	30
4.1.4. Uwagi ogólne dotyczące uzbrojenia (armatura, poł. kołnierzone, teren wokół uzbrojenia).....	30
4.2. Wodomierze stosowane w AQUANET S.A.: kryteria doboru, wymagania instalacyjne, podejścia wodomierzowe	30
4.2.1. Rodzaje wodomierzy	30
4.2.2. Kryteria doboru wodomierzy	31
4.2.3. Wymagania instalacyjne zabudowy wodomierzy	32
4.2.4. Podejścia wodomierzowe	33
4.2.4.1. Przyłącza o średnicy przewodu Dz 32 PE / Dz 33,8 stal oc.	34
4.2.4.2. Przyłącza o średnicy przewodów od Dz 40 PE do Dz 63 PE	34

4.2.4.3. Przyłącza o średnicy przewodu powyżej DN 50 mm	34
4.2.5. Lokalizacja zestawu wodomierzowego: budynek, studzienka wodomierzowa	34
4.3. Zawory zwrotne antyskażeniowe	35
5. Studzienki (komory) wodomierzowe	36
5.1. Studzienki dla przyłączy z wodomierzami DN15 i DN20 – rodzaje i wymagania	36
5.2. Studzienki dla przyłączy z wodomierzami DN25, 32 i 40 – rodzaje, min. wymiary	36
5.3. Studzienki wodomierzowe – wytyczne technologiczne	36
6. Przejścia pod drogami ziemnymi lub utwardzonymi	38
7. Układanie przewodów w wykopie i strefy ochronne	38
8. Próba ciśnienia przyłączy wodociągowych	38
9. Płukanie i dezynfekcja przyłączy wodociągowych	38
10. Wyłączenie przyłączy wodociągowych z eksploatacji	38
11. Postanowienia końcowe	38
IV. SIECI KANALIZACYJNE	39
1. Lokalizacja i minimalne średnice kanałów	39
2. Materiały do budowy kanalizacji	39
2.1. Materiały	39
2.2. Oznaczenie trasy kanałów	39
3. Zagłębienia kanałów	39
4. Badania geotechniczne	40
5. Układanie przewodów w wykopie	40
6. Badanie szczelności przewodów sieci kanalizacyjnej	40
7. Napełnienie, prędkości i spadki kanałów	41
7.1. Napełnienie kanałów	41
7.2. Prędkości przepływu ścieków	41
7.2.1. Minimalna prędkość przepływu	41
7.2.2. Maksymalna prędkość przepływu	41
7.3. Spadki kanałów (na każdym przęśle)	41
8. Łączenie ciągów kanalizacyjnych	41
9. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnych	42
9.1. Studnie kanalizacyjne	42
9.1.1. Studnie kanalizacyjne betonowe lub żelbetowe	42
9.1.2. Studnie tworzywowe	43
9.1.3. Studnie zintegrowane – z żywic poliestrowych	43
9.1.4. Studnie z polimerobetonu	43
9.2. Komory/studnie kanalizacyjne	43

9.3. Studnie kaskadowe (dla kanałów do średnicy DN500 włącznie)	44
9.4. Komory kaskadowe (dla kanałów od średnicy DN600).....	44
9.5. Wyroby betonowe zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”	45
9.6. Stopnie złączowe.....	45
9.7. Włazy kanałowe	45
9.8. Obiekty specjalne na sieci kanalizacyjnej.....	45
9.9. Uwagi ogólne dotyczące uzbrojenia sieci kanalizacyjnej.....	45
10. Zamknięcia kanałowe	45
11. Kolizje z istniejącym i projektowanym uzbrojeniem.....	46
12. Skrzyżowania z innym uzbrojeniem.....	46
13. Skrzyżowania z jezdniami asfaltowymi.....	46
14. Strefy ochronne wzdłuż trasy kanału grawitacyjnego/tłoczego i przyłączy kanalizacyjnych.....	46
15. Droga dojazdowa – eksploatacyjna.....	47
16. Wyłączenie przewodów sieci kanalizacyjnej z eksploatacji	47
17. Przepompownie ścieków.....	47
18. Postanowienia końcowe	47
V. PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNE	49
1. Wprowadzenie.....	49
2. Zagłębienia, spadki przyłączy kanalizacyjnych	49
3. Rury na przyłączach kanalizacyjnych.....	49
4. Sposoby włączenia przyłączy do kanałów ulicznych.....	49
4.1. Studnie kanalizacyjne, wg zasad podanych w części Sieci Kanalizacyjne	49
4.2. Studnie kanalizacyjne tworzywowe o średnicy min. DN600	50
4.3. Trójnik z odejściem 45° kielichowym + kolano 45° umożliwiające prostopadłe usytuowanie przyłącza w stosunku do kanału	50
4.4. Trójnik z odejściem 90° ustawiony pionowo do góry, odcinek pionowy rury o długości maksymalnej 2,0m, łuki nie większe niż 45°	50
4.5. System szczelnych kształtek do przyłączy zgodnie z punktem 4.1	50
4.6. Włączenie przyłącza do przewodu kanału przełazowego (od DN1000).....	50
5. Uzbrojenie na przyłączach kanalizacyjnych	51
5.1. Studnie kanalizacyjne	51
5.2. Rewizje (czyszczaki).....	51
6. Zamknięcia przeciwwalutowe na instalacji wewnętrznej.....	51
7. Podczyszczanie ścieków przemysłowych.....	51
8. Układanie przewodów kanalizacyjnych w wykopie i strefy ochronne	52

---

9. Wyłączenie przyłączy kanalizacyjnych z eksploatacji.....	52
10. Postanowienia końcowe	52
VI. BIBLIOGRAFIA	53
VII. DOKUMENTY POWIĄZANE	55

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Projekty budowlane, na podstawie których możliwa jest realizacja robót budowlano-montażowych (zwane dalej projektami) na budowę sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z przyłączami, które mają być przyłączone do systemu wodociągowego i kanalizacyjnego AQUANET S.A., muszą być uzgodnione przez Spółkę.

Przedmiotem uzgadniania lub opiniowania przez AQUANET S.A. w Poznaniu są projekty sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z przyłączami.

Projektowane sieci wodociągowe i kanalizacyjne powinny przebiegać w pasach drogowych.

W przypadku, jeżeli sieć projektowana będzie w terenie innym niż droga publiczna, niezbędne jest sporządzenie aktu notarialnego o ustanowieniu ograniczonego prawa użytkowania nieruchomości na rzecz AQUANET S.A., z wnioskiem o wpis do księgi wieczystej, w zakresie lokalizacji i przesyłu, dostępu i dojazdu, celem wykonywania czynności eksploatacyjnych zachowania wzdłuż projektowanej sieci strefy ochronnej, wykonywania przedłużenia oraz wcinki do sieci w celu wykonania sieci odgałęźnej, a także wykonywanie podłączeń do sieci. Ww. akt należy załączyć najpóźniej do wniosku „Zgłoszenie zamiaru realizacji sieci”.

Dla podmiotów administracji publicznej AQUANET S.A. dopuszcza inne formy zapewnienia ww. użytkowania jak np. umowy, porozumienia uzgodnione na wstępnym etapie opracowywania projektu.

Dla inwestycji własnych AQUANET S.A. regulacje terenowo-prawne, związane z lokalizacją uzbrojenia i obiektów na gruntach prywatnych, są dokonywane przez Spółkę. Projekt w tym zakresie powinien być zgodny z Specyfikacją Warunków Zamówienia.

Przy projektowaniu przewodów układanych w ziemi należy mieć na uwadze fakt, że rodzaj i zagęszczenie materiału otaczającego rurociąg przesyłowy ma bardzo duży wpływ na wytrzymałość i trwałość tego przewodu. Stąd projektant powinien zamieścić w swoim opracowaniu przekrój warstw zasypowych (wraz z przewodem), z podaniem wysokości poszczególnych warstw, ich rodzajem oraz stopniem zagęszczenia gruntu.

Tabele przedstawiające minimalne odległości pomiędzy uzbrojeniami na kolejnych stronach.

Odległości projektowanych przyłączy od innych sieci uzbrojenia terenu.

Uzbrojenie terenu / Zabudowa	Przyłącze wodociągowe	Przyłącze kanalizacyjne	Studnie / Komory
	[m]	[m]	[m]
Przyłącze wodociągowe	1,0**	1,0	0,5
Przyłącze kanalizacyjne	1,0	1,5	0,5
Przyłącze energetyczne	0,8	0,8	0,6
Przyłącze telekomunikacyjne	1,0	0,8	0,6
Przyłącze gazowe	1,0	1,5	1,0
Granica działki / Granica pasa drogowego	0,8	1,5	2,0-5,0*
Drzewa	1,5	1,5	1,5
Słupy energetyczne	1,5	1,0	1,0
Budynki	1,5	1,5	1,5
Zbiorniki bezodpływowe na ścieki	1,5	1,0	1,0
Szafki gazowe i energetyczne	0,5	1,0	1,0

*) odległość studni wodomierzowej do 5,0m, odległość studni kanalizacyjnej 2,0-3,0m od linii rozgraniczającej działkę

***) na terenie działki (poza pasem drogowym) odległość może być zmniejszona do 0,5m, za wyjątkiem miejsca włączenia do sieci

Uwaga: odległości przyłączy wodociągowych o średnicach $\geq 100\text{mm}$ i kanalizacyjnych $\geq 200\text{mm}$ jak dla sieci.

Odległości od projektowanych i istniejących sieci uzbrojenia terenu przy równoległym prowadzeniu.

	Średnice	Sieci wodociągowe	Sieci kanalizacyjne	Sieci gazowe	Sieci energetyczne	Sieci telekomunikacyjne	Sieci ciepłownicze	Słupy
	[mm]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]
Sieci wodociągowe / przyłącza	DN < 150	1,0	2,0	1,0	0,8	1,0	1,5	1,5
	150 ≤ DN < 300	1,0	2,0	1,0	0,8	1,0	1,5	1,5
	DN ≥ 300	1,0	2,0	1,0	1,5	1,3	1,5	1,5
Sieci kanalizacji grawitacyjnej i ciśnieniowej	DN < 200	2,0	2,0	2,0	0,8	0,8	1,2	1,0
	200 ≤ DN ≤ 1400	2,0	2,0	2,0	0,8	0,8	1,2	1,0
	DN > 1400	2,0	2,0	2,0	1,0	0,8	1,2	1,5
Studnie / Komory / Wpusty	-	0,5	0,5	1,0	0,6	0,6	0,5	1,0

Uwagi:

- 1) Wszystkie podane odległości liczone są w świetle, dotyczy to zarówno rur jak i obiektów budowlanych.
- 2) W przypadku braku możliwości zachowania ww. odległości należy indywidualnie rozwiązać przed złożeniem na Nadzór Koordynacyjny i uzgodnić w AQUANET S.A.
- 3) Odległości nie mogą być mniejsze od określonych w obowiązujących przepisach prawa, w tym m.in.:
  - > Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie
  - > Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie zgodnie z wymogami ustawy [2] do projektu należy dołączyć oświadczenie projektanta o sporządzeniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej

1. Warunki przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej w zakresie odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych

Na pisemny wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci AQUANET S.A. wydaje warunki przyłączenia do sieci obiektu lub nieruchomości w przypadku gdy istnieje możliwość podłączenia do istniejącej sieci. Wniosek dostępny w Punkcie Obsługi Klienta AQUANET S.A. lub na stronie www.aquanet.pl.

Warunki przyłączenia do sieci ważne są 2 lata.

Uzgodnienie projektu przedłuża ważność warunków o okres ważności uzgodnienia.

2. Warunki techniczne na rozbudowę sieci w celu przyłączenia do sieci

Podstawą do opracowania projektów na rozbudowę sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej w celu przyłączenia nieruchomości do sieci są warunki techniczne. AQUANET S.A. wydaje warunki techniczne na pisemny wniosek podmiotu ubiegającego się (wzór wniosku dostępny w Punkcie Obsługi Klienta AQUANET S.A. lub na stronie www.aquanet.pl).

Warunki techniczne na rozbudowę sieci ważne są 3 lata.

Uzgodnienie projektu przedłuża ważność warunków o okres ważności uzgodnienia.

3. Zawartość projektów (nie dotyczy inwestycji AQUANET dla których projekty winny być zgodne z Specyfikacją Warunków Zamówienia)

3.1. Sieci wodociągowe i kanalizacyjne

Projekty złożone do uzgodnienia winny zawierać:

I – część opisową:

- o opis techniczny,
- o bilans ilości ścieków oraz obliczenia hydrauliczne sieci kanalizacyjnej (część obliczeniowa i graficzna), jeżeli wymagają tego wydane warunki techniczne,
- o aktualne warunki techniczne wydane przez AQUANET S.A.,
- o aktualny pozytywny protokół z narady koordynacyjnej,
- o decyzję o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego lub wypis i wyrys z Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego z zaznaczonym rejonem inwestycji lub warunki zabudowy obejmujące budowę sieci,
- o mapę ewidencji gruntu/mapę z zaznaczonymi granicami i numerami działek geodezyjnych z wskreślonym projektowanym uzbrojeniem wraz z wypisem z rejestru gruntów,
- o tabelaryczne zestawienie działek, po których przebiega projektowana sieć zawierające: nr działki, obręb, nr arkusza, nr księgi wieczystej, właściciel działki, podstawa udzielonej zgody na lokalizację (np. nr aktu notarialnego, nr pisma Urzędu Gminy, nr decyzji na umieszczenie w pasie drogowym itp.),

Działki po których przebiega projektowana sieć/przyłącza (wzór tabeli poniżej).

Nr działki	Arkusze	Obręb	Nr księgi wieczystej	Właściciel	Zgoda na lokalizację	Uwagi
...	...	...	...	...	...	...

- o opinie, uzgodnienia, pozwolenia oraz inne dokumenty i decyzję wymagane przepisami szczegółowymi, wymagane na etapie projektowania i realizacji inwestycji,
- o w przypadku projektowania sieci wodociągowej z rur stalowych lub z żeliwa sferoidalnego projekt ochrony wodociągu przed prądami błędzącymi lub oświadczenie projektanta o braku konieczności jej projektowania,
- o w przypadku projektowania odwodnienia wykopu poprzez zastosowanie drenażu, sposób jego unieczynnienia,
- o w przypadku, gdy projekt przewiduje likwidację sieci wodociągowej z rur azbesto-cementowych, sposób jej likwidacji zgodnie z obowiązującymi przepisami; pozostałe sieci zgodnie z punktami: II.9, III.10, IV.16 i V.9,
- o regulacje terenowo-prawne związane z lokalizacją uzbrojenia i obiektów na gruntach prywatnych,
- o niezbędne uzgodnienia z właścicielami działek, na których jest projektowana sieć,
- o zestawienie ilościowe materiałów/długości sieci.

II – część rysunkową:

- o mapa orientacyjna / mapa pogładowa z zaznaczonym rejonem Inwestycji i przebiegiem sieci,
- o mapa ewidencyjna / mapa z SIP (z działkami ewidencyjnymi) z oznaczonymi strefami ochronnymi projektowanych sieci,
- o plan zagospodarowania terenu sporządzony na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub aktualnej mapy do celów projektowych poświadczony za zgodność z oryginałem przez projektanta z zaznaczoną wykolorowaną trasą sieci wraz z oznaczonymi węzłami i studniami,
- o profil sieci,
- o schemat węzłów montażowych, a dla sieci rozgałęźnych oraz dla sieci o długości powyżej 500m dodatkowo schemat z lokalizacją zasuw i hydrantów,
- o przekrój przez wykop z zaznaczeniem poszczególnych warstw i ich wskaźników zagęszczenia,
- o rysunki studni i komór rewizyjnych i ich zestawienie,
- o rysunki konstrukcyjne studni rewizyjnych, przy rozwiązaniach nietypowych,
- o rysunki bloków oporowych z wymiarowaniem i podaniem klasy betonu dla sieci wodociągowej,
- o rysunki technologiczne i konstrukcyjne projektowanych obiektów na sieciach,
- o ewentualne inne rysunki wynikające z potrzeb wykonawstwa sieci,
- o wyniki badań geotechnicznych - AQUANET S.A wymaga dołączenia badań geotechnicznych dla projektowanych sieci o długości powyżej 100m – miejsca odwiertów należy zaznaczyć na planie sytuacyjnym, a ich wyniki na profilu sieci.

Na odprowadzenie wód opadowych i roztopowych bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagane jest uzyskanie warunków technicznych z wydziałów ochrony środowiska właściwego organu samorządowego (lub administracji rządowej) oraz pozwolenia wodno-prawnego (z wyjątkiem zabudowy jednorodzinnej).

W przypadku zamiaru odprowadzania wody z płukania i dezynfekcji sieci wodociągowej, próby szczelności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz odwodnienia wykopów do istniejącej sieci kanalizacyjnej należy uzyskać zgodę AQUANET S.A. lub AQUANET RETENCJA na powyższe.

Uzgodnienia projektów ważne są 3 lata.

Posiadane aktualne pozwolenie na budowę lub brak sprzeciwu do zgłoszenia robót budowlanych przedłuża ważność uzgodnienia pod warunkami określonymi w uzgodnieniu.

3.2. Przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne

Projekty złożone do uzgodnienia winny zawierać:

I – część opisową:

- opis techniczny,
- aktualne warunki przyłączenia do sieci lub warunki techniczne wydane przez AQUANET S.A.,
- aktualny, pozytywny protokół z narady koordynacyjnej,
- określony stan prawny na trasie projektowanego uzbrojenia, w tym działki Inwestora, zestawienie tabelaryczne działek jak dla sieci,
- niezbędne uzgodnienia z właścicielami działek, na których jest projektowane przyłącze.

II – część rysunkową:

a) dla przyłączy wody:

- plan sytuacyjny sporządzony na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub aktualnej mapy do celów projektowych poświadczony za zgodność z oryginałem przez projektanta z zaznaczoną wykolorowaną trasą przyłącza wody,
- rzut piwnic (przyziemia) lub rysunek studni wodomierzowej z lokalizacją podejścia wodomierzowego,
- profil przyłącza wodociągowego,
- ewentualnie inne rysunki wynikające z potrzeb wykonawstwa przyłącza.

b) dla przyłączy kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej:

- plan sytuacyjny sporządzony na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub aktualnej mapy do celów projektowych poświadczony za zgodność z oryginałem przez projektanta z zaznaczoną wykolorowaną trasą przyłącza kanalizacyjnego,
- profil przyłącza kanalizacyjnego rysunek studni rewizyjnej lub inspekcyjnej,
- jeśli z warunków przyłączenia do sieci lub z warunków technicznych podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej wynika konieczność podczyszczania ścieków, projekt winien zawierać dodatkowo obliczenia i dobór urządzeń podczyszczających ścieki (ich lokalizacja winna być zaznaczona na mapie).

Projekt podczyszczania ścieków przemysłowych należy przedstawić do zaopiniowania w AQUANET S.A. – jeżeli na terenie posesji będą generowane ścieki o stężeniach przekraczających dopuszczalne wielkości określone dla ścieków wprowadzanych do systemu kanalizacji.

Dotyczy to także przypadków, gdy ścieki przemysłowe są odprowadzane do zbiorników bezodpływowych, a następnie przywożone do punktów zlewnych należących do AQUANET S.A.

W AQUANET S.A. dostępne są zestawienia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do systemu kanalizacji.

W przypadku występowania ścieków przemysłowych projektant powinien ustosunkować się, w analizie porównawczej, co do wielkości stężeń ścieków generowanych w ramach danej inwestycji, w odniesieniu do dopuszczalnych wielkości stężeń ścieków wprowadzanych do miejskiego systemu kanalizacji.

W przypadku zamiaru odprowadzania wody z płukania i dezynfekcji przyłącza wodociągowego, próby szczelności przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego oraz odwodnienia wykopów do istniejącej sieci kanalizacyjnej do projektu należy dołączyć zgodę AQUANET S.A. na powyższe.

Uzgodnienia projektów ważne są 3 lata.

4. Realizacja robót

W przypadku wymiany sieci, przyłączy na nowe i pozostawieniu w gruncie nieczynnych przewodów, geodeta uprawniony, na inwentaryzacji geodezyjnej powykonawczej, przyjętej do zasobów ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, zobowiązany jest dokonać oznaczenia tego przewodu jako nieczynny.

4.1. Sieci wodociągowe i kanalizacyjne

Minimum 14 dni przed realizacją sieci wymagane jest wystąpienie Inwestora do AQUANET S.A - z wnioskiem „Zgłoszenie zamiaru realizacji sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami” – formularz dostępny w Punkcie Obsługi Klienta AQUANET S.A. lub na stronie www.aquanet.pl.

Do wniosku należy załączyć kserokopię:

- Decyzji o pozwoleniu na budowę, lub
- Zaświadczenia o braku sprzeciwu do zgłoszenia zamiaru budowy/robót budowlanych, lub
- Decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- Umowy stowarzyszenia o dofinansowanie przez Miasto Poznań - w przypadku, gdy inwestorem budowy sieci jest stowarzyszenie,
- Akt notarialny (zgodny z treścią uzgodnienia dokumentacji projektowej) z ustanowieniem prawa użytkowania na rzecz AQUANET S.A.

AQUANET S.A. po rozpatrzeniu ww. wniosku udziela odpowiedzi pisemnie/mailowo załączając wytyczne dotyczące procedury odbiorowej, obowiązujące wzory protokołów i procedur oraz wymagania dotyczące zawartości dokumentacji powykonawczej niezbędnej do uzyskania odbioru częściowego/technicznego/końcowego.

Minimum z 3 dniowym wyprzedzeniem (po wcześniejszym pozytywnym rozpatrzeniu wniosku przez AQUANET S.A. o zgłoszeniu zamiaru realizacji sieci) zgłosić zgodnie z ww. wytycznymi

- o planowanym terminie rozpoczęcia realizacji robót w terenie,
- sieć lub sieć z przyłączami do odbioru w stanie odkrytym (každorazowo wraz z postępowaniem prac),
- sieć do odbioru końcowego.

Po zakończeniu budowy (robót) Inwestor występuje ze zleceniem do AQUANET S.A. o sprawdzenie wykonania uzbrojenia zgodnie z projektem i spisanie „Protokołu odbioru technicznego lub końcowego”.

„Protokół odbioru technicznego/końcowego” jest spisywany po wykonaniu uzbrojenia zgodnie z dokumentacją, z zachowaniem wymaganych standardów jakościowych, z zastosowaniem materiałów i urządzeń zgodnie z ustawą [3], zgodnie ze sztuką budowlaną i przepisami prawa. Protokół odbioru technicznego/końcowego nie stanowi odbioru końcowego inwestycji w świetle przepisów Prawa budowlanego. Spisanie protokołu odbioru końcowego i jego podpisanie przez członków komisji, którzy reprezentują uczestników procesu inwestycyjnego, w świetle przepisów Prawa budowlanego, leży w gestii i interesie Inwestora.

Do „Protokołu odbioru technicznego/końcowego” – należy załączyć dokumentację wg wytycznych zawartych w odpowiedzi udzielonej przez AQUANET S.A. na zgłoszenie zamiaru realizacji sieci przez Inwestora.

Uwaga: Przy realizacji budowy objętej planem inwestycji AQUANET S.A. odbiory realizowane są zgodnie z umową pomiędzy wykonawcą robót, a AQUANET S.A. Wykonawca powiadamia o zakończeniu budowy (robót) Dział Realizacji Inwestycji AQUANET S.A. Wtedy wszelkie odbiory są organizowane przez ww. dział.

4.2. Przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne

- Przed przystąpieniem do budowy przyłącza należy złożyć do AQUANET S.A. wniosek „Zgłoszenie zamiaru realizacji przyłącza”.
- Niewniesienie przez AQUANET S.A. uwag do złożonego zgłoszenia zamiaru realizacji przyłącza, w ciągu 12 dni od daty jego wpływu do Spółki, upoważnia Klienta (Inwestora) do przystąpienia do wykonywania robót przyłączeniowych zgodnie ze zgłoszeniem.
- Zgłoszenie zamiaru realizacji przyłącza ważne jest przez 6 miesięcy licząc od daty pozytywnego rozpatrzenia wniosku.
- Klient (Inwestor) lub Wykonawca w imieniu Klienta, z 5 dniowym wyprzedzeniem powinien umówić się na odbiór przyłącza w stanie odkrytym z pracownikiem AQUANET S.A.
- Na odbiorze w stanie odkrytym Klient (Inwestor) lub Wykonawca przekazuje pracownikowi AQUANET S.A. wypełniony i podpisany wniosek o zawarcie umowy dla nowowybudowanych przyłączy wraz z tytułem prawnym do nieruchomości (dokument do wglądu pracownika AQUANET S.A.) – wniosek dostępny na stronie www.aquanet.pl, w Punkcie Obsługi Klienta przy ul. Dolna Wilda 126 w Poznaniu lub u pracownika Spółki będącego na odbiorze.
- Załącznikiem do protokołu odbioru technicznego przyłącza w stanie odkrytym jest:
  - szkic i współrzędne x, y, z,
  - mapa z naniesionym przyłączem potwierdzoną przez ośrodek geodezyjny lub nieaktualizowana mapa zasadnicza z naniesionym przyłączem lub mapa inwentaryzacji geodezyjnej z klauzulą geodety uprawnionego wraz z protokołem z pozytywnej weryfikacji prac geodezyjnych,
  - dokumentacja zdjęciowa z realizacji przyłącza (miejsce włączenia, ułożenie przewodu, podejścia wodomierzowego, studni rewizyjnej – jednoznacznie określające miejsce ich wykonania).

Powyższe dokumenty należy dostarczyć do Spółki w nieprzekraczalnym terminie do 3 miesięcy od daty odbioru technicznego przyłącza w stanie odkrytym.

Po dostarczeniu i zweryfikowaniu ww. dokumentów, pracownik AQUANET S.A. sporządza i przekazuje Klientowi (Inwestorowi):

- o protokół odbioru końcowego przyłącza,
- o „Umowę odpłatnego przekazania przyłączenia do sieci” (w przypadku realizacji przez Klienta podłączenia do sieci wraz z całym przyłączem). Umowa ta jest podstawą zwrotu przez AQUANET S.A. kosztów połączenia przyłącza z siecią wodociągową i/lub kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej. Aktualny cennik wykupu podłączeń do sieci dostępny na stronie www.aquanet.pl,
- o umowę na dostawę wody i/lub odprowadzanie ścieków.

W przypadku konieczności wyłączenia sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej należy pisemnie poinformować odpowiedni Dział (z minimum 5-dniowym wyprzedzeniem) o terminie przyłączenia nowego przyłącza do sieci (w momencie wcinania się w sieć musi być ona wyłączona):

- o dla przyłącza wodociągowego zgłoszenie terminu następuje do Działu Sieci Wodociągowej AQUANET S.A. i/lub
- o dla przyłącza kanalizacyjnego zgłoszenie terminu następuje do Działu Sieci Kanalizacyjnej AQUANET S.A.

Spisanie protokołu odbioru przyłącza i jego podpisanie przez członków komisji, którzy reprezentują uczestników procesu inwestycyjnego, w świetle przepisów Prawa Budowlanego, leży w interesie Inwestora.

5. Jakość robót budowlano montażowych

Na jakość robót budowlano montażowych w zakresie wodociągów i kanalizacji mają wpływ m.in.:

- przestrzeganie postanowień zawartych w aktach prawnych o wyrobach budowlanych (ustawa [3]),
- rodzaj i jakość materiałów użytych do montażu; bieżąca kontrola produkcji wyrobów powinna być oparta na Systemie Zapewnienia Jakości,
- projektowanie mające na względzie aspekty jakościowe produktu, jakimi są sieci; wodociągowa i kanalizacyjna oraz przyłącza,
- na etapie wykonawstwa – przestrzeganie obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych oraz przepisów i norm przywołanych w dokumentacji projektowej, stosowanie najnowszej wiedzy technicznej i sztuki budowlanej, sumienne przeprowadzanie odbiorów częściowych i końcowych obiektów i robót budowlano montażowych; kontrola jakości wykonywanych robót, sprawdzanie jakie zastosowano wyroby i czy zastosowano je właściwie.

Zgodnie z ustawą [3] (art.5 ust.1), wyrób budowlany nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, jeżeli jest:

- oznakowany CE, co oznacza, że dokonano oceny jego zgodności z normą zharmonizowaną albo europejską aprobatą techniczną bądź krajową specyfikacją techniczną państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, uznaną przez Komisję Europejską za zgodną z wymaganiami podstawowymi, albo
- umieszczony w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenia dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regułami sztuki budowlanej, albo

- oznakowany (z zastrzeżeniem art.5 ust.4 ustawy [3]) znakiem budowlanym, którego wzór określa załącznik nr 1 do niniejszej ustawy.

6. Postanowienia końcowe

- projektowanie i wykonawstwo sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przyłączy należy przeprowadzać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru rurociągów, które zostały opracowane dla danego rodzaju produktu,
- obiekty budowlane i urządzenia powinny być tak projektowane i wykonane, aby zapewniały bezpieczeństwo i higienę pracy obsługi eksploatacyjnej oraz bezpieczeństwo ludzi, zwierząt oraz mienia,
- w projektowaniu i wykonawstwie sieci wodociągowych, sieci kanalizacyjnych, przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych należy stosować postanowienia zawarte m.in. w następujących ustawach: [1], [2], [3].

II. SIECI WODOCIĄGOWE

1. Lokalizacja i średnice sieci wodociągowych

- projektowane sieci wodociągowe powinny przebiegać w drogach publicznych,
- zalecana jest lokalizacja sieci w liniach rozgraniczających dróg, w pasie pobocza, ścieżki rowerowej lub chodnika,
- uregulowania terenowo-prawne (akty notarialne) są konieczne do wniosku "Zgłoszenie zamiaru realizacji sieci wodociągowej, kanalizacji",
- minimalna średnica sieci wodociągowej DN 100
- dla sieci z rur PE o średnicy nominalnej DN 100 należy projektować rury PE 125mm, a dla rur o średnicy nominalnej DN 150 rury PE 180mm,
- minimalne przykrycie przewodów wodociągowych – 1,5m, w przypadkach szczególnych, gdzie nie ma możliwości zachowania minimalnego przykrycia należy uwzględnić ocieplenie wodociągu.

2. Materiały do budowy wodociągu

2.1. Rury i kształtki

Do budowy sieci wodociągowych należy stosować materiały zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

2.2. Oznaczenie trasy wodociągu

Zgodnie z punktem 3.3.11. opracowania „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

2.3. Uwagi ogólne (dobór materiału)

AQUANET S.A. zwykle podaje w warunkach technicznych z jakiego materiału powinny być wykonane rury dla danej inwestycji, nie mniej dobór rozwiązań materiałowych rur należy analizować na etapie projektowym dla każdej inwestycji indywidualnie, uwzględniając m.in. miejscowe warunki lokalizacyjne, parametry gruntowo-wodne, projektowane zagłębienie wodociągu, profil podłożny wodociągu, a niekiedy inne specjalne warunki lokalne, tak jak np. występowanie prądów błędzących. W przypadku wystąpienia przeciwwskazań do stosowania materiałów podanych w warunkach technicznych, należy ten problem przedstawić AQUANET S.A. celem wyboru optymalnego rozwiązania.

3. Uzbrojenie sieci wodociągowych

3.1. Uzbrojenie sieci wodociągowych DN $\geq$ 500mm

3.1.1. Zasuwy. przepustnice

Projektować wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Zasuwy lub przepustnice DN 500 i DN 600 projektować w węzłach rozgałęźnych oraz w węzłach technologicznych.

Przy większych średnicach należy projektować przepustnice. Ich lokalizacje każdorazowo należy uzgadniać w AQUANET S.A. na etapie wstępnym projektowania.

Obudowy, skrzynki do zasuw, tablice orientacyjne, kształtki montażowo-demontażowe, zabezpieczone przed rozsunięciem za pomocą śrub („szpilek”) wg opracowania „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Teren wokół skrzynki (w przypadku terenu nieutwardzonego) należy umocnić (50cm x 50cm lub średnicy 50cm i grubości min. 6cm) np. za pomocą prefabrykowanych płyt betonowych, kostki brukowej, elementów tworzywowych lub wylewki betonowej. Klasa betonu C16/20.

Zasuwę należy projektować na płytach podporowych.

3.1.1.1. Komory zasuw, przepustnic

Komory na sieci wodociągowej powinny być wykonane zgodnie z normą [15]. Powinna być zapewniona możliwość dojazdu w celu wykonywania czynności eksploatacyjnych.

Minimalne wymiary wewnętrzne komory w planie: długość i szerokość nie mniej niż 120cm, a w przypadku studni kołowej średnica nie może być mniejsza niż 120 cm.

Wysokość robocza komory wodociągowej nie może być mniejsza niż 180 cm.

Należy stosować komory żelbetowe monolityczne lub prefabrykowane wykonane z betonu o klasie wytrzymałości min. C 35/45, o nasiąkliwości betonu 5% i wodoszczelności W10 lub komory z elementów betonowych (klasa betonu jak wyżej) łączonych na uszczelki (inne metody łączenia po uzgodnieniu w AQUANET S.A.) – gdy poziom wody gruntowej znajduje się powyżej dna studni.

Komora powinna być zabezpieczona przed napływem wód gruntowych i opadowych, a ściany i strop posiadać współczynnik przenikania ciepła zapewniający utrzymanie dodatnich temperatur na poziomie przewodów i armatury.

Elementy przejść przez ściany (np. tuleje, nasuwki, rury) powinny być osadzone w nich w trakcie budowy komory. Dopuszcza się wykonanie otworów technologicznych wiertnicami do żelbetu pod warunkiem zastosowania uszczelnień łańcuchowych z oryginalną osłoną tworzywową. Należy zapewnić możliwość dokręcenia uszczelnień łańcuchowych od wnętrza komory. Przejścia przewodów przez ściany komory muszą być całkowicie szczelne.

W konstrukcjach żelbetowych wylewanych na placu budowy należy zastosować w przerwach technologicznych tworzywowe taśmy dylatacyjne.

Wytyczne do metody naprawczej powierzchni betonowych i żelbetowych dla istniejących komór wodociągowych:

- a) Oczyszczenie powierzchni przez piaskowanie lub szrotkowanie w zależności od warunków technicznych i stanu powierzchni betonowych.
- b) Odkucie skorodowanych fragmentów zbrojenia.
- c) Zastosowanie na odkryte zbrojenie mineralnej powłoki antykorozyjnej.
- d) Położenie na przygotowane zbrojenie mineralnej warstwy szpachelnej.
- e) Wyrównanie powierzchni betonowej zaprawą naprawczą.
- f) Położenie warstwy wyrównującej – szpachel polimerowo-wyrównującej.
- g) Wykonanie uzupełnienia izolacji lub warstwy ochronnej.

Dla armatury montowanej w komorze w zależności od potrzeb należy przewidzieć konstrukcję wsporczą.

Strop komory powinien być wyposażony we włazy kanałowe $\varnothing$ 80cm, (wentylowane dla komór położonych w terenie zielonym oraz niewentylowane w terenie utwardzonym), dobrane w zależności od przewidywanego obciążenia.

Właz powinien być wykonany z żeliwa sferoidalnego minimum EN-GJS-400-15 wg DIN GGG 40, wyposażony w zawias lub przegub oraz zatraskowym systemem zamykający, wyposażony w zamki uniemożliwiające otwarcie włazu bez klucza. Włazy powinny mieć zabezpieczenia przed kradzieżą (na wstępnym etapie projektowania należy uzgodnić sposób kontroli dostępu do komory). Podstawa włazu powinna zostać zakotwiona przy pomocy wklejanych kotew stalowych. Ilość włazów do komory należy każdorazowo dostosować do układu technologicznego i przepisów BHP.

Otwór włazu wejściowego powinien być styczny do ściany studni.

W terenie nieutwardzonym powierzchnia włazu kanałowego powinna być wyprowadzona nie mniej niż 8 cm ponad powierzchnię terenu i obrukowana.

Komorę należy wyposażyć w stopnie złazowe z prętów stalowych grubości min. $\varnothing$ 30mm w otulinie z tworzywa sztucznego lub wykonane z prętów $\varnothing$ 30mm ze stali nierdzewnej. Stopnie powinny mieć powierzchnię antypoślizgową. Odległość między nimi powinna wynosić 25-30cm, szerokość 30cm, a odległość pręta od ściany komory 15cm. Bezpośrednio pod włazem (ok.10cm) należy zamontować dodatkowy pochwyt dla osoby schodzącej do komory. Dopuszcza się stosowanie drabiny ze stali nierdzewnej ze stopniami antypoślizgowymi.

Komory o kubaturze powyżej 10m³ powinny być wyposażone w system wentylacji. Nawiew powinien znajdować się na wysokości 30cm nad dnem, a wywiew pod stropem. Obejmy mocujące system wentylacji powinny być wykonane ze stali nierdzewnej lub stali ocynkowanej ogniowo. Ewentualne stosowanie innych materiałów (tworzywa) należy uzgodnić w AQUANET S.A..

Nawiew i wywiew zaopatrzyć w siatkę uniemożliwiającą dostanie się gryzoni. Ciągi nawiewu i wywiewu należy wyprowadzić 30cm nad teren w postaci kominków murowanych z cegły klinkierowej.

Grubość warstwy ziemi nad stropem komory powinna wynosić nie mniej niż 50cm, albo należy stosować równorzędną izolację cieplną.

Połączenia przewodów oraz armatury w komorach należy stosować wyłącznie kołnierzone. Niedopuszczalne jest stosowanie kształtek kielichowych.

Komory wodociągowe należy wyposażyć w zagłębienie (osadnik) o wymiarach 25x25cm i głębokości 25cm w celu gromadzenia wody zbierającej się na dnie komory (spadek dna komory ukształtowany w kierunku zagłębienia). Osadnik od góry należy zabezpieczyć blachą ze stali nierdzewnej nie gorszej niż 1.4301 wg PN-EN 10088-1:2014-12 wyposażoną w otwory lub kratkę WEMA.

Produkcja i rodzaj betonów (w przypadku wykonywania komór żelbetowych na budowie), w odniesieniu do konkretnych zadań inwestycyjnych, winny być zgodne z normami [7] i [8].

Wyposażenie komór - wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

3.1.2. Odwodnienia

Projektować wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Średnica odwodnienia nie powinna przekraczać 30% średnicy rurociągu odwadnianego. Zasuwa na odwodnieniu powinna mieć możliwość otwarcia/zamknięcia z poziomu gruntu lub w komorze.

Końcówka przewodu w studni pośredniej musi być zakończona kołnierzem zaślepiającym.

System odwadniania powinien być tak zaprojektowany, aby nie nastąpiło skażenie sieci wodociągowej.

3.1.3. Odpowietrzenia

W najwyższych miejscach magistrali należy projektować zawory napowietrzająco-odpowietrzające.

Na magistralach DN 500 i DN 600 należy stosować zawory napowietrzająco-odpowietrzające o średnicy DN 80, na magistralach DN 800-1200 odpowietrzniki DN 100, na magistralach DN 1400 odpowietrzniki DN 150.

Ponadto w każdym węźle rozgałęźnym oraz przy armaturze odcinającej przedziałowej należy projektować zawory napowietrzająco-odpowietrzające.

Szczegółowe wymagania podano w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

3.1.4. Reduktory ciśnienia i urządzenia tłumiące uderzenia hydrauliczne

Jeżeli topografia terenu i usytuowanie obiektów zaopatrywanych w wodę wskazują na możliwość wzrostu ciśnienia w przewodach rozdzielczych powyżej 0,6MPa - należy przewidzieć zastosowanie odpowiednio dobranych zaworów redukcyjnych na sieci rozdzielczej (wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”).

Miejsce zamontowania regulatora ciśnienia uzgodnić w AQUANET S.A. na etapie wstępnym projektowania.

Projekt na budowę magistrali wodociągowej powinien zawierać obliczenia wytrzymałościowe na okoliczność wystąpienia uderzeń hydraulicznych i dobór odpowiednich urządzeń tłumiących uderzenia hydrauliczne.

3.2. Uzbrojenie sieci wodociągowych DN < 500mm

3.2.1. Zasuwy

Zasuwy projektować w węzłach rozgałęźnych i na prostych odcinkach, w terenie zabudowanym w odległościach nie większych niż 300m, a poza nim lokalizację zasuw uzgodnić w AQUANET S.A. na wstępnym etapie projektowania.

Przy projektowaniu odcinków sieci powyżej 500m oraz sieci rozgałęźnej, lokalizację zasuw uzgadniać w AQUANET S.A., na etapie wstępnym projektowania.

Zasuwy, obudowy, skrzynki do zasuw, tablice orientacyjne, kształtki montażowo-demontażowe, zabezpieczone przed rozsunięciem za pomocą śrub („szpilek”) wg opracowania „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Teren wokół skrzynki (w przypadku terenu nieutwardzonego) należy umocnić (50cm x 50cm lub średnicy 50cm i grubości min. 6cm) np. za pomocą prefabrykowanych płyt betonowych, kostki brukowej, elementów tworzywowych lub wylewki betonowej. Klasa betonu C16/20.

3.2.2. Przepustnice

Przepustnice projektować wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe obiektów i urządzeń wodociągowych stosowanych na sieciach wodociągowych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

3.2.3. Hydranty

Na terenie działania AQUANET S.A. przyjęto, zgodnie z rozporządzeniem [5], że na sieci wodociągowej należy stosować hydranty nadziemne DN 80mm dla sieci wodociągowej o średnicy mniejszej od DN 250mm i hydranty nadziemne DN 100mm na sieci wodociągowej DN 250mm i większej.

Dopuszcza się instalowanie hydrantów podziemnych o średnicy nominalnej DN 80 w przypadku, gdy:

- zainstalowanie hydrantów nadziemnych jest szczególnie utrudnione lub niewskazane, na przykład ze względu na utrudnienia w ruchu, lub
- hydranty projektowane są w istniejącym lub projektowanym terenie utwardzonym (zagospodarowanym).

Odejścia hydrantowe należy wyprowadzać z trójników kołnierzowych lub trójników z odejściem kołnierzowym np. dla rury PE, żeliwnych.

Odległość pomiędzy trzpieniem zasuwy hydrantowej, a skrajem hydrantu (podziemnego lub nadziemnego) nie może być mniejsza niż 0,8mb co będzie zachowane przy zastosowaniu pomiędzy kołnierzem zasuwy, a kolanem stopowym, kształtki dwukołnierzowej o długości minimum 0,6m.

Kolano stopowe oraz zasuwę należy projektować na płytach podporowych.

Długość kształtki FF powinna być tak dobrana, aby projektowany hydrant znajdował się z terenie ogólnodostępnym i przy granicy nieruchomości. W przypadku, gdy sytuacja wymagałaby zastosowania więcej niż jednej FF to pomiędzy kołnierzem zasuwy, a kolanem stopowym należy zastosować odcinek materiału z jakiego projektowany jest wodociąg. W przypadku budowy sieci z PVC - materiał PE.

Przy projektowaniu odcinków sieci powyżej 500m oraz sieci rozgałęznej, lokalizację hydrantów należy uzgadniać w AQUANET S.A., na etapie wstępnym projektowania

Odwodnienie hydrantu należy zabezpieczyć osłoną odwadniacza i warstwą filtracyjną.

Lokalizacja hydrantów:

- w odległości do 150mb licząc po długości sieci,
- na każdej końcówce sieci,
- poza obszarem miejskim dopuszcza się większe odległości dostosowane do gęstości istniejącej i planowanej zabudowy w uzgodnieniu z AQUANET S.A.,
- odległość od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi lub ulicy do hydrantu, nie powinna być większa niż 15mb.

Szczegółowe wymagania dotyczące hydrantów, w tym ich oznakowanie podano w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Hydranty powinny posiadać certyfikat zgodności wydany przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej CNBOP – Józefów.

3.2.4. Odpowietrzenia

Przy wzniosach sieci większych niż 10% - w najwyższych punktach należy stosować zawory odpowietrzająco-napowietrzające minimum dwustopniowe, wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

3.2.5. Zabezpieczenia przewodów przed rozszczelnieniem (bloki oporowe, kotwienia, opaski)

Rury kielichowe muszą być zabezpieczone przed przemieszczeniem - w szczególności: na końcówkach, zmianach kierunków, odgałęzieniach, według obliczeń zawartych w dokumentacji, przy zastosowaniu:

- bloków oporowych z betonu (z podaniem wymiarów i klasy betonu),
- zabezpieczeń przed przesunięciem rury w kielichu,
- kotwień.

Kształtki zabezpieczyć przed uszkodzeniem przez beton grubą folią lub taśmą z tworzywa (np.PE).

Bloki oporowe powinny być oparte o nienaruszony grunt.

Bloki oporowe lub zastosowane połączenia nierozłączne muszą być obliczone na wystąpienie ewentualnych uderzeń hydraulicznych.

3.3. Oznaczenie uzbrojenia – tablice orientacyjne

Projektować wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Słupki do oznaczania armatury powinny spełniać następujące wymagania:

- słupek z rury stalowej DN40mm zabezpieczony antykorozyjnie zgodnie ze standardami materiałowymi,
- wysokość słupka ponad teren 170-190cm,
- maksymalna odległość od uzbrojenia, którego dotyczy - 7m.

4. Sposoby włączeń do sieci wodociągowych rurociągów od DN 50 (sieć i przyłącza)

Projektować wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

5. Skrzyżowania z innymi obiektami

5.1. Skrzyżowania z torami kolejowymi, tramwajowymi i głównymi arteriami komunikacyjnymi

Sposób przejścia pod torami kolejowymi, tramwajowymi winien być uzgodniony z odpowiednimi służbami np. PKP, ZTM przed złożeniem projektu w AQUANET S.A.

Przyjęto zasadę przejścia pod torami i głównymi drogami komunikacyjnymi rurami osłonowymi dobranymi wg obliczeń wytrzymałościowych. Preferowane są rury żelbetowe przeznaczone do montażu metodami bezwykopowymi oraz rury stalowe przeznaczone do technologii bezwykopowych, z wewnętrzną warstwą antykorozyjną jak dla rury przewodowej, z nałożonymi na zewnątrz rury trzema warstwami powłok tworzywowych (rura oczyszczona w klasie SA2, farba podkładowa tzw. „primer”, taśma antykorozyjna polietylenowa - jako izolacja, taśma polietylenowa ochronna, mata z włókna szklanego), które gwarantują długą żywotność rury osłonowej.

W zasadzie należy unikać umieszczenia złączy w rurze osłonowej. A jeżeli jest to konieczne, z uwagi na długość przejścia, zastosować połączenia nierozłączne. Rura osłonowa z obu końców musi być otwarta podczas próby szczelności rury przewodowej tak, aby można było stwierdzić czy nie ma wycieku, a po zakończeniu próby oba końce muszą być skutecznie zabezpieczone przed zamuleniem. Rurę przewodową umieścić w rurze osłonowej na odpowiednio dobranych opaskach dystansowych (płozach) zgodnie z zaleceniami producenta.

Z rury osłonowej wyprowadzić rurę sygnalizacyjną za pomocą nawiertki, której otwarty koniec zabezpieczony siatką tworzywową lub ze stali nierdzewnej nie gorszej niż 1.4301 wg PN-EN 10088-1:2014-12 będzie umieszczony w skrzynce ulicznej do zasuw.

Przed i za skrzyżowaniami projektować zasuwę odcinającą.

5.2. Skrzyżowania z innymi sieciami

Dla sieci wodociągowej mniejszej od DN 500 na skrzyżowaniach z innymi sieciami należy zachować odległość w pionie min.30cm dla metod bezwykopowych i min.15cm dla realizacji wykopem otwartym.

Skrzyżowania z sieciami wodociągowymi od DN 500 należy każdorazowo uzgadniać indywidualnie w AQUANET S.A..

5.3. Skrzyżowania z jezdniami asfaltowymi

Przejścia pod jezdnią wykonywać wykopem otwartym bez rur ochronnych lub metodą bezwykopową, a w przypadkach gdy zarządca drogi wymaga rury osłonowej i realizacji bezwykopowej – to rurę przewodową umieścić w rurze osłonowej tworzywowej dedykowanej do realizacji bezwykopowej lub w rurze stalowej o minimalnej grubości ścianki 8 mm zabezpieczonej antykorozyjnie wewnątrz i zewnątrz.

Sposób umieszczenia rury przewodowej w rurze osłonowej i zabezpieczenia rury osłonowej przed zamuleniem zgodnie z punktem 5.1.(bez rury sygnalizacyjnej).

W przypadku realizacji bezwykopowej, bez rury osłonowej należy zastosować rozwiązania opisane w standardach materiałowych (dotyczy rur przeznaczonych do metod bezwykopowych).

Dopuszczalne są inne rozwiązania zabezpieczenia rur przesyłowych, po uprzednim uzgodnieniu w AQUANET S.A., na etapie wstępnym projektowania.

5.4. Podwieszanie przewodów pod mostami i wiaduktami

Projekt przewodów podwieszonych pod mostami i wiaduktami musi zawierać szczegółowe rozwiązania konstrukcyjne: podparć i podwieszę przewodów (podpory stałe i przesuwne), kompensacji przewodów (w tym wydłużeń cieplnych) i punktów stałych oraz izolację termiczną przewodów.

Kompensatory nie mogą być wykonane z tworzyw i gumy. Kompensatory muszą być tak skonstruowane aby nie nastąpiło ich rozsuniecie i rozszczelnienie przewodów. Pomiędzy dwoma kolejnymi kompensatorami musi być zlokalizowany punkt stały.

Jako rury przewodowe należy stosować:

- rury z żeliwa sferoidalnego o połączeniach kielichowych nierozłącznych,
- rury stalowe.

6. Strefy ochronne wzdłuż trasy sieci i przyłączy wodociągowych

W celu utrzymania sieci i urządzeń wodociągowych w stanie technicznym zapewniającym świadczenie usług przez gestora zgodnie z obowiązującym „Regulaminem dostarczania wody i odprowadzenia ścieków” należy zachować strefy ochronne sieci i urządzeń wodociągowych pozbawione zabudowy stałej, tymczasowej i zadrzewiania, o szerokości, liczonej od osi przewodu w każdą stronę. Szerokość strefy ochronnej ma zastosowanie do projektowania nowych sieci i urządzeń wodociągowych, jak również do ustalania zasad eksploatacji sieci i urządzeń istniejących, chyba że co innego wynika z orzeczeń sądów lub czynności prawnych. Szerokość strefy ochronnej sieci i urządzeń wodociągowych ma docelowo zapewnić swobodny dostęp służbom technicznym, które będą wykonywać czynności eksploatacyjne, a w szczególności usuwać awarie, dokonywać przeglądów, konserwacji i remontów.

STREFY OCHRONNE:

- dla sieci wodociągowej i przyłączy o średnicy **DN < 150mm** - po **1,5m** od osi przewodu,
- dla sieci wodociągowej i przyłączy o średnicy **DN < 300mm** - po **3,0m** od osi przewodu,
- dla sieci wodociągowej i przyłączy o średnicy **DN ≥ 300mm** - po **5,0m** od osi przewodu,
- dla obiektów kubaturowych takich jak studnie, komory, tunele - strefa ochronna wynosi **2,0m** w każdą stronę licząc od obrysu obiektu.

Dopuszcza się strefy ochronne asymetryczne.

Ostateczna szerokość strefy ochronnej do umieszczenia w akcie notarialnym ustanawiającym prawo użytkowania działek na rzecz AQUANET S.A. jest określana na etapie uzgodnienia dokumentacji projektowej.

7. Układanie przewodów w wykopie

Przewody w wykopie powinny być ułożone zgodnie z przekrojem przez wykop z uzgodnionego projektu z uwzględnieniem poszczególnych warstw (podsypka, obsypka, zasypka) i ich wskaźników zagęszczenia.

Należy zachować normatywne odległości między uzbrojeniem podziemnym i nadziemnym.

Oznaczenie trasy sieci zgodnie z punktem 2.2. rozdziału Sieci Wodociągowe.

8. Ochrona jakości wody w przewodach wodociągowych

Przy projektowaniu sieci wodociągowych należy przestrzegać zasady, aby zbyt długi czas przetrzymywania wody w sieci nie spowodował jej skażenia. W tym celu dobierać optymalnie średnice wodociągów, a w miarę możliwości projektować sieć wodociągową w układzie pierścieniowym. Na końcówkach przewodów stosować hydranty umożliwiające płukanie sieci.

W przypadku występowania końcówek sieci niepołączonych w pierścień, w uzasadnionych przypadkach, można stosować urządzenia samopłuczające, z odprowadzeniem wody do sieci kanalizacyjnej (w uzgodnieniu z gestorem tej sieci). Układ powinien być tak zaprojektowany, aby nie nastąpiło skażenie wody w przewodach. Spust wody do odbiornika powinien odbywać się za pośrednictwem studni rozprężnej. Wymiary i głębokość posadowienia studni pośredniej dostosować do istniejących warunków, przy zachowaniu głębokości chroniącej przed zamrażaniem i zastosowaniu możliwie dużego spadku kanału łączącego studnię pośrednią z odbiornikiem.

Na odprowadzenie wód spustowych do cieku lub rowu należy uzyskać warunki techniczne wydane przez gestora odbiornika oraz pozwolenie wodno-prawne.

9. Wyłączenie sieci z eksploatacji

- Sieci wyłączone z eksploatacji powinny być usunięte z ziemi. W przypadku kiedy nie jest to konieczne oraz nie jest wymagane w obowiązujących przepisach należy zdemontować skrzynkę i obudowę od zasuw oraz wszystkie inne elementy, nadziemne i te zlokalizowane równo z terenem, likwidowanej sieci. Pozostawione w ziemi, nieczynne sieci należy wypełnić odpowiednim materiałem (np. poprzez zamulenie, wypełnienie pianobetonem lub zastosowanie betonu klasy nie mniejszej niż C 8/10 w celu zabezpieczenia np. przed pogarszaniem się struktury gruntu, niestosownym użyciem, przedostaniem się wód gruntowych i gryzoni). Inny sposób wypełnienia wymaga uzgodnienia w AQUANET S.A., w formie notatki, na wstępnym etapie projektowania. Notatkę należy zamieścić w projekcie. Pozostawienie sieci w gruncie oraz sposób jej unieczynnienia należy uzgodnić z właścicielem terenu.
- Wyłączenia wykonać pod nadzorem AQUANET S.A..
- W przypadku wymiany sieci na nowe i pozostawieniu w gruncie nieczynnych przewodów, geodeta uprawniony, na inwentaryzacji geodezyjnej powykonawczej, przyjętej do zasobów ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, zobowiązany jest dokonać oznaczenia tego przewodu jako nieczynny.

10. Sieci wodociągowe ułożone w pobliżu obiektów budowlanych

Trasy wodociągu powinny być tak dobierane, aby nie wpływały ujemnie na stabilność i strukturę obiektu. Podobnie powinien być uwzględniony potencjalny wpływ struktury obiektu na przewód. W miejscach, w których przewód będzie układany blisko obiektów budowlanych, należy zachować szczególną ostrożność lub stosować odpowiednie zabezpieczenia tak, aby konstrukcja obiektu nie została naruszona lub zniszczona.

11. Próba ciśnienia sieci wodociągowych

Próbę ciśnienia przewodów wodociągowych należy przeprowadzić w oparciu o normę [10] na ciśnienie nie mniejsze niż 1MPa.

12. Płukanie i dezynfekcja sieci wodociągowych

Sieć może być dopuszczona do eksploatacji jeżeli wyniki badań fizykochemicznych i bakteriologicznych wody z właściwej jednostki badawczej wykażą jej przydatność do spożycia. Płukanie i dezynfekcje sieci należy przeprowadzić zgodnie z Wytycznymi dla Wykonawców. Płukanie, dezynfekcja i dechloracja nowych odcinków sieci i przyłączy dołączonymi do warunków technicznych lub do uzgodnionej dokumentacji.

Dla inwestycji AQUANET S.A. zgodnie z SWZ.

13. Postanowienia końcowe

Projektowanie i wykonawstwo sieci wodociągowych należy przeprowadzać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru rurociągów, które zostały opracowane dla danego rodzaju materiału.

Obiekty budowlane i urządzenia muszą być projektowane i wykonane tak, aby było zapewnione bezpieczeństwo i higiena pracy obsługi eksploatacyjnej oraz nie było zagrożeń wypadkowych ludzi i zwierząt i nie było szkód na mieniu.

III. PRZYŁĄCZA WODOCIĄGOWE

1. Wprowadzenie

Przy projektowaniu przyłączy wodociągowych przyjmuje się zasadę, że każda posesja, każdy budynek, każdy lokal w budynku jednorodzinnym powinien posiadać odrębne opomiarowane przyłącze, wykonane bezpośrednio od sieci.

Minimalne przykrycie w gruncie przyłączy wodociągowych – 1,5 m.

Przyłącza wodociągowe projektować (o ile to możliwe) ze spadkiem w kierunku sieci wodociągowej.

1.1. Opomiarowanie budynków wielolokalowych

Przy projektowaniu przyłączy oraz wewnętrznej instalacji wodociągowej dla budynków wielolokalowych, Inwestor powinien brać pod uwagę, że istnieje możliwość zawarcia umów w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków z każdym użytkownikiem lokalu, pod warunkiem opomiarowania wszystkich lokali korzystających z danego przyłącza, według warunków technicznych otrzymanych z AQUANET S.A.

Wodomierze dla tych lokali powinny znajdować się w jednej szafce pomiarowej (zamykanej) na klatce schodowej dla wszystkich lokali danej kondygnacji z możliwością odczytu bez otwierania szafek. Wtedy konieczne jest zawarcie umowy z właścicielem budynku lub zarządcą, który będzie regulował opłaty z AQUANET S.A. z tytułu różnicy wskazań pomiędzy wodomierzem głównym na przyłączy, a sumą wskazań wszystkich wodomierzy lokalowych (podliczników).

Maksymalna ilość podliczników dla jednego lokalu to 3 (ciepła woda, zimna woda, podlicznik na cele podlewania zieleni/wody bezpowrotnie zużytej).

Wskazane jest aby projektant instalacji wewnętrznej wodociągowej zapoznał się z warunkami technicznymi opomiarowania budynków wielorodzinnych, które dostępne są w AQUANET S.A.

1.2. Opomiarowanie zużycia wody na cele podlewania/bezpowrotnie zużytej

Jeżeli Inwestor jest w posiadaniu umowy o dostawę wody i odbiór ścieków i zamierza opomiarować zużycie wody na cele podlewania zieleni/bezpowrotnie zużytej to jest to **możliwe tylko na zasadzie podlicznika**.

- Dla zabudowy jednorodzinnej należy postępować zgodnie z instrukcją zamieszczoną na naszej stronie internetowej www.aquanet.pl.
- Dla zabudowy wielorodzinnej i wielolokalowej, należy wystąpić z odpowiednim wnioskiem do AQUANET S.A. Wtedy Spółka przesyła warunki techniczne na montaż wodomierza dodatkowego do naliczania wody na cele podlewania/bezpowrotnie zużytej.

2. Materiały użyte do budowy przyłączy wodociągowych – wymagania ogólne

Należy stosować materiał zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Minimalna średnica przyłącza winna wynosić Dz 32mm.

Dla obiektów innych niż domy jednorodzinne średnica przyłącza wody powinna wynikać z obliczeniowego przepływu wody q [dm³/s] wyliczonego w oparciu o normę [12].

Przyłącze wodociągowe na całej długości należy wykonać z jednego rodzaju materiału za wyjątkiem zmiany materiału ze względu na zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Przyłącza wodociągowe z rur PE o średnicy do Dz 63mm należy łączyć za pomocą kształtek zgrzewanych elektrooporowo, złączek rurowych wciskowych (nie dopuszcza się stosowania złączek skręcanych) - tworzywowych z żywicy POM lub polipropylenu, złączek rurowych wciskowych - z żeliwa sferoidalnego z powłoką epoksydową nakładaną proszkowo o grubości 250 -800 µm. Przyłącza PE o większej średnicy wykonać zgodnie z opracowaniem j.w. „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

W przypadku realizacji przyłączy metodą bezwykopową z zastosowaniem rury osłonowej, dla przyłączy do średnicy Dz 63mm dopuszcza się układanie rury przewodowej w rurze osłonowej bez płóz/opasek dystansowych. Dla rur o większej średnicy zgodnie z opracowaniem j.w. „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

2.1. Oznaczenie trasy przyłączy wodociągowych

Przyłącza o średnicy powyżej 2" (PE Dz 63mm) zgodnie z punktem 2.2. Sieci Wodociągowe.

Dla przyłączy o średnicy mniejszej lub równej 2" (PE Dz 63mm) nie jest wymagane układanie drutu miedzianego.

3. Sposoby włączenia przyłączy do rurociągów ulicznych

3.1. Przyłącza wodociągowe o średnicy do 2" włącznie (PE Dz 63 mm)

- opaska do nawiercania pod ciśnieniem z odejściem gwintowanym dedykowana dla danego materiału wodociągu (konstrukcja z żeliwa sferoidalnego min. GGG-40–DIN1693 zabezpieczone powłoką z farby epoksydowej nakładanej metodą proszkową, o grubości min. 250-800µm), śruby, nakrętki, podkładki ze stali ocynkowanej ogniowo lub stali nierdzewnej A2 z zasuwą do przyłączy domowych wg punktu 4.1.1.,
- odejście siodłowe (trójkąt siodłowy) z PE - do nawiercania pod ciśnieniem, zgrzewane elektrooporowo, z wydłużonym króćcem przyłącznym PE z zasuwą do przyłączy domowych DN 1"÷2" - z obustronnym złączem wciskowym do rur PE zgodnie z punktem 4.1.1. – **tylko dla przyłączy włączanych do sieci wykonanej z PE,**
- dla rur o średnicy Dz 63mm dopuszcza się stosowanie nasuwek lub opasek z odejściem kołnierzowym z zasuwą kołnierzową zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

3.2. Przyłącza wodociągowe o średnicy powyżej 2" (PE Dz 63mm)

Wg wymagań podanych w opracowaniu „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

W przypadku projektowania wcinki do rurociągu, węzeł włączeniowy z uwzględnieniem łączników rurowo-kołnierzowych R-K zabezpieczonych przed przesunięciem (przynajmniej z jednej strony) z możliwością regulacji należy rozrysować w projekcie przyłącza.

W przypadku projektowania średnicy przyłącza z rur PE 75mm w miejscu włączenia należy zaprojektować odejście DN 80 i zasuwę DN80.

4. Uzbrojenie na przyłączach wodociągowych

- zasuw,
- wodomierze,
- zawory zwrotne antyskażeniowe (z możliwością nadzoru).

4.1. Zasuwy na przyłączach wodociągowych

4.1.1. Przyłącza o średnicy przewodów do 2" włącznie (PE Dz 63mm)

Zasuwy, obudowy do zasuw, skrzynki do zasuw zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.” oraz zgodnie z punktem 3.1.1 rozdziału Sieci Wodociągowe.

4.1.2. Przyłącza o średnicy przewodów większych od 2" (PE Dz 63mm)

Dla przyłączy o średnicach przewodów większych od Dz 63mm stosować zasuw kołnierzowe zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Obudowy do zasuw, skrzynki do zasuw zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.” oraz z punktem 3.1.1 rozdziału Sieci Wodociągowe.

4.1.3. Oznaczenie uzbrojenia – tablice orientacyjne

Oznaczenie uzbrojenia na przyłączach zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

AQUANET S.A. przyjmuje zasadę stosowania tablic orientacyjnych dla oznaczenia zasuw na wszystkich przyłączach, z wyjątkiem przyłączy dla budownictwa jednorodzinne.

4.1.4. Uwagi ogólne dotyczące uzbrojenia (armatura, poł. kołnierzowe, teren wokół uzbrojenia)

Zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

4.2. Wodomierze stosowane w AQUANET S.A.: kryteria doboru, wymagania instalacyjne, podejścia wodomierzowe

4.2.1. Rodzaje wodomierzy

W zależności od obliczonego zapotrzebowania na wodę należy stosować następujące wodomierze:

- skrzydełkowe o średnicy nominalnej DN 15mm, DN 20mm, DN 25mm, DN 32mm, DN 40mm – wodomierze gwintowane,
- śrubowe o średnicy nominalnej DN 50mm, DN 80mm, DN 100mm, DN 150mm, DN200mm – wodomierze kołnierzowe),
- wodomierze sprzężone i wodomierze o średnicach większych niż ujęte powyżej wymagają uzgodnienia w AQUANET S.A. na etapie wstępnym projektowania.

4.2.2. Kryteria doboru wodomierzy

W budynkach mieszkalnych z usługami, wodomierz dobieramy zgodnie z tabelą poniżej.

Wodomierz średnica DN [mm]	Ilość lokali
20	do 9
25	od 10 do 20
32	od 21 do 50
40	od 51 do 150
50	od 151 do 400

Dla budynków mieszkalnych o ilości mieszkań powyżej 400 wodomierz dobieramy na podstawie przepływu obliczeniowego na cele bytowe (l/s) odnosząc się do ciągłego strumienia objętości wodomierza Q3 (l/s).

W budynkach innych niż mieszkalne, wodomierz dobieramy na ciągły strumień objętości Q3 zgodnie z tabelą poniżej i z PN [12].

		średnica nominalna wodomierza DN [mm]														
		15	20	25	32	40	50	50	80	100	150	200	50/20	80/20	100/20	150/40
długość wodomierza	[mm]	110	130/190	165/260	260	300	270	200	225	250	300	350	270	300	360	500 +/-1,5
rozstaw zabudowy między redukcjami	[mm]	230	270	360	360	410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
min. strumień objętości Q1	[dm ³ /h]	25	40	63	100	160	250	400	625	800	2000	5040	40	40	40	160
	[dm ³ /s]	0,069	0,011	0,018	0,028	0,044	0,069	0,111	0,173	0,220	0,550	1,400	0,011	0,011	0,011	0,040
	[m ³ /h]	0,025	0,040	0,063	0,100	0,160	0,250	0,400	0,625	0,800	2,000	5,040	0,040	0,040	0,040	0,160
ciągły strumień objętości Q3	[m ³ /h]	2,5	4,0	6,3	10,0	16,0	25,0	40,0	100,0	160,0	400,0	630,0	25,0	63,0	100,0	250,0
	[dm ³ /s]	0,69	1,11	1,75	2,77	4,44	6,94	11,11	27,77	44,44	111,11	175,00	6,94	17,50	27,77	69,44
	[dm ³ /h]	2500	4000	6300	10000	16000	25000	40000	100000	160000	400000	630000	25000	63000	100000	250000
max. strumień objętości Q4	[m ³ /h]	3,125	5,000	7,875	12,500	20,000	31,250	50,000	125,000	200,000	500,000	787,500	31,250	78,750	125,000	312,500
	[dm ³ /s]	0,868	1,388	2,188	3,472	5,550	8,680	13,880	34,720	55,550	138,880	218,750	8,680	21,875	34,720	86,800
	[dm ³ /h]	3125	5000	7875	12500	20000	31250	50000	125000	200000	500000	787500	31250	78750	125000	312500
próg rozruchu	[dm ³ /h]	8	15	21	33	53	70	150	250	250	1000	1500	15	15	15	60
	[dm ³ /s]	0,0022	0,0042	0,0058	0,0092	0,0147	0,0190	0,0400	0,0690	0,0690	0,2700	0,4200	0,0410	0,0041	0,0041	0,0160
	[m ³ /h]	0,008	0,015	0,021	0,033	0,005	0,070	0,150	0,250	0,250	1,000	1,500	0,015	0,150	0,015	0,060

Dodatkowo:

- a) Przy różnicy zapotrzebowania na wodę na cele bytowo – gospodarcze a cele p.poż. wewn. w przypadku, gdy oba wodomierze zostały dobrane w granicach wodomierza DN20-DN40, należy dobrać jeden wodomierz o większej średnicy.
- b) Przy większej różnicy zapotrzebowania na wodę (niż w podpunkcie a powyżej) należy przewidzieć rozdział instalacji wodociągowej: odrębnie na cele bytowo – gospodarcze i p.poż. wewn.
- c) Dla zapotrzebowania na wodę na cele bytowo – gospodarcze i doborze wodomierza DN40 oraz na cele p.poż. wewn. rzędu 10l/s należy dobrać jeden wodomierz DN50 o długości 200mm + kształtka kompensacyjna zabezpieczona przed przesunięciem min.+/-25mm.
- d) Dla zapotrzebowania na wodę na cele bytowo – gospodarcze i doborze wodomierza DN40 oraz na cele p.poż. wewn. 5l/s należy dobrać jeden wodomierz DN50 o długości 270mm (nie stosować rozdziału).
- e) W przypadku montażu hydrantów wodomierz należy dobrać zgodnie z poniższą tabelą:

Hydrant średnica DN [mm]	Przepływ [l/s]	Wodomierz średnica DN [mm]	
		1 Hydrant	2 Hydranty
25	1,0	25	32
32	1,5	32	40
50	2,5	40	50
80	10,0	50 (MWN L=200)	80

Uwaga: AQUANET S.A. zastrzega sobie możliwość skorygowania wielkości dobranego wodomierza w oparciu o własny monitoring zużycia wody przez obiekty inne niż budynki mieszkalne jednorodzinne.

Uwaga: Dla wodomierzy od DN50 należy stosować łączniki kompensacyjne (kształtki montażowo-demontażowe) zabezpieczone fabrycznie przed rozsunięciem za pomocą maksymalnie 4. szpilek. Sposób zamontowania łączników musi umożliwiać cofnięcie o minimum 25mm w zakresie jego roboczej długości (w trakcie wymiany wodomierza).W projekcie należy umieścić zapis odnośnie dobranego typu łącznika wraz z podaniem jego wymiarów.

4.2.3. Wymagania instalacyjne zabudowy wodomierzy

- Wodomierze montować tylko w pozycji horyzontalnej - z tarczą licznika do góry.
- Przed i za wodomierzem należy montować armaturę odcinającą (zawory kulowe, zawory przelotowe grzybkowe proste) o średnicy przyłącza.
- Zalecana jest armatura, która ma możliwość całkowitego odsłonięcia przekroju przepływu.
- Przy stosowaniu wodomierzy kołnierzowych należy za wodomierzem instalować łączniki kompensacyjne (kształtki montażowo-demontażowe) zabezpieczone fabrycznie przed rozsunięciem wg punktu 4.2.2. powyżej (uwaga na końcu przytaczanego punktu).
- Bezpośrednio za zestawem wodomierzowym (na instalacji wewnętrznej) należy montować zawór antyskażeniowy, z możliwością nadzoru, z dwoma otworami rewizyjnymi, które mogą służyć również do pobierania próbek wody, wg punktu 4.3. (nie dopuszcza się zaworów antyskażeniowych zintegrowanych z zaworem odcinającym).

- Dla eliminacji zaburzeń strumienia wody (zaburzeń przepływu) wywołanych przez kolana, zawory i inne elementy instalacji, należy przewidzieć stosowanie przed wodomierzem (na dopływie) i za wodomierzem prostego odcinka przewodu wodociągowego. Przed wodomierzem należy zachować odcinek prosty o długości równej min 3 DN (średnic nominalnych wodomierza). Do odcinka prostego przed wodomierzem zalicza się zwężkę kołnierkową - pod warunkiem, że kąt rozwarcia nie jest większy niż 150. W przypadku wbudowania wodomierza kołnierkowego za podwójnym kolanem, długość odcinka prostego przed wodomierzem wynosi min. 6 DN (średnic nominalnych wodomierza). Za podwójne kolano uznaje się bezpośrednie połączenie dwóch kolan.
- Kształtki kołnierkowe muszą posiadać owiercenie kołnierzy na PN10.
- Odcinki przewodu wodociągowego przed i za wodomierzem powinny być zamontowane współosiowo.
- Przewód w miejscu wbudowania powinien być tak ukształtowany, aby nie było możliwości tworzenia się w obrębie wodomierza poduszki powietrznej. Wodomierz musi być całkowicie wypełniony wodą. Stąd przewód wodociągowy za wodomierzem nie może się obniżyć.
- Wodomierz nie powinien być narażony na nadmierne naprężenia spowodowane przez rurociągi lub wyposażenie. Jeżeli to konieczne należy zamontować go na cokole lub uchwycie.
- Przewód wodociągowy przed i za zestawem wodomierzowym powinien być tak umocowany (podparty i zakotwiczony) aby żaden element zestawu wodomierzowego nie mógł zmienić swojego położenia pod wpływem uderzenia hydraulicznego, lub gdy wodomierz zostanie zdemontowany, lub odłączony z jednej strony.
- Wodomierz powinien być stabilnie podparty w płaszczyźnie poziomej i pionowej w celu uniknięcia drgań lub obciążenia wodomierzem przylegających rurociągów i armatury.
- Podejścia wodociągowe w pomieszczeniach sytuować w odległości do 1,0m od ściany zewnętrznej budynku (frontowej lub bocznej) oraz na wysokości 0,4 m do 1,0m nad posadzką.

Przed zainstalowaniem wodomierza rurociąg powinien być przepłukany w celu usunięcia zanieczyszczeń mogących uszkodzić wodomierz lub spowodować ograniczenie przepływu.

4.2.4. Podejścia wodomierzowe

Podejścia pod wodomierz należy montować w pomieszczeniach na wysokości 0,4m do 1,0 m nad posadzką a w studniach wodomierzowych na wysokościach nie mniejszych niż 0,2m.

Celem zapewnienia wolnej przestrzeni dla montażu wodomierzy wyposażonych w nakładki radiowe umożliwiające radiowy odczyt, należy zapewnić minimalną (wolną) przestrzeń nad i pod wodomierzem, mierząc ją od osi podejścia wodomierzowego, zgodnie z poniższą tabelą. W przypadku rozdziałów instalacji odległości w górę i dół należy sumować.

Minimalna przestrzeń dla zamontowania wodomierza	Wodomierz średnica DN [mm]			
	15 i 20	25	32	40
od osi podejścia w górę [mm]	150	200		
od osi podejścia w dół [mm]	70			

4.2.4.1. Przyłącza o średnicy przewodu Dz 32 PE / Dz 33,8 stal oc.

Wodomierze o średnicy 15mm i 20mm montowane są tylko w kompletnym zestawie wodomierzowym, składającym się z dwóch zaworów odcinających o połączeniach gwintowanych o średnicy DN 25mm (dla wodomierza 20mm) oraz o średnicy DN 20mm (dla wodomierza 15mm), z wkręconymi redukcjami o średnicy DN 25/20mm (dla wodomierza 20 mm) oraz o średnicy DN 20/15mm (dla wodomierza 15 mm).

Odległość pomiędzy redukcjami DN 20/15, wkręconymi w armaturę odcinającą, wynosi 230mm.

Odległość pomiędzy redukcjami DN 25/20, wkręconymi w armaturę odcinającą, wynosi 270mm.

Wymagania instalacyjne, lokalizacja wodomierzy wg punktu 4.2.3. i 4.2.5.

Za zestawem wodomierzowym należy zamontować zawór zwrotny antyskażeniowy z możliwością nadzoru wg pkt. 4.3.

4.2.4.2. Przyłącza o średnicy przewodów od Dz 40 PE do Dz 63 PE

Podójście wodomierzowe składa się z dwóch zaworów odcinających, o połączeniach gwintowanych (o średnicy przyłącza), z wkręconymi redukcjami.

Odległość między redukcjami dla zamontowania wodomierza wg tabeli w punkcie 4.2.2.

Wymagania instalacyjne, lokalizacja wodomierzy wg punktu 4.2.3., 4.2.5.

Za zestawem wodomierzowym należy zamontować zawór zwrotny antyskażeniowy, z możliwością nadzoru wg punktu 4.3.

4.2.4.3. Przyłącza o średnicy przewodu powyżej DN 50 mm

Elementy podejścia wodomierzowego: przed i za wodomierzem zasuwki kołnierzone o średnicy przyłącza oraz kształtki redukcyjne kołnierzone, łącznik kompensacyjny (kształtka montażowo-demontażowa za wodomierzem) - zabezpieczony fabrycznie przed przemieszczeniem za pomocą szpilek zgodnie punktem 4.2.2.

Kształtki z żeliwa sferoidalnego zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

Długość wodomierza wg tabeli w punkcie 4.2.2.

Wymagania instalacyjne, lokalizacja wodomierzy wg punktu 4.2.3., 4.2.5.

Za zestawem wodomierzowym należy zamontować zawór zwrotny antyskażeniowy z możliwością nadzoru wg punktu 4.3.

4.2.5. Lokalizacja zestawu wodomierzowego: budynek, studzienka wodomierzowa

Zestaw wodomierzowy stanowi: wodomierz wraz z armaturą i innymi elementami umożliwiającymi wbudowanie wodomierza w przewód wodociągowy.

Zestaw wodomierzowy powinien być zamontowany w pomieszczeniu na poziomie piwnic budynku lub na parterze w miejscu wydzielonym, przy czym zestaw wodomierzowy powinien zaczynać się nie dalej niż w odległości 1,0m od ściany zewnętrznej budynku (frontowej lub bocznej).

W budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej, miejscem zamontowania powinno być odrębne pomieszczenie.

Miejsce wbudowania zestawu wodomierzowego powinno być suche, łatwo dostępne dla montażu, demontażu, obsługi, konserwacji całego zestawu oraz odczytu wskazań wodomierza

oraz powinno być zabezpieczone przed zalaniem, zamarzaniem oraz dostępem osób nieupoważnionych.

W przypadku zainstalowania wodomierza w pomieszczeniu poniżej poziomu terenu, pomieszczenie to powinno mieć wpust podłączony do instalacji kanalizacji, zabezpieczony zamknięciem przeciwwzalewowym.

Temperatura w miejscu wbudowania wodomierza w żadnym momencie nie może być niższa niż +4°C.

Pomieszczenie w którym znajduje się zestaw wodomierzowy powinno mieć odpowiednie oświetlenie i wysokość nie mniejszą niż 1,8m.

Dopuszcza się umieszczenie zestawu wodomierzowego w studziencie wodomierzowej, zlokalizowanej na zewnątrz budynku wg punktu 5. poniżej.

Długość projektowanych przyłączy do budynków nie może przekraczać 50m. W przypadku, gdy na posesji brak jest budynku lub gdy budynek jest tak zlokalizowany, że długość przyłącza przekraczałaby 50m na trasie przyłącza należy zaprojektować studzienkę wodomierzową na działce inwestora, w odległości do 5m od linii rozgraniczającej ulicę z działką inwestora.

W szczególnych przypadkach, dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych w drugiej linii zabudowy, do których prowadzą długie i wąskie dojazdy dopuszcza się przyłącza o długości do 100m. W przypadku, gdy na posesji brak jest budynku lub gdy budynek jest tak zlokalizowany, że długość przyłącza przekraczałaby 100m, na trasie przyłącza należy zaprojektować studzienkę wodomierzową, na działce inwestora, w odległości do 5m od linii rozgraniczającej działkę inwestora z ulicą lub z działką w pierwszej linii zabudowy.

Inne rozwiązania wymagają uzgodnienia w AQUANET S.A.

Przy lokalizacji wodomierza należy przestrzegać zaleceń producenta, niżej przywołanych norm, a w szczególności wg normy: [14], [15], [16], [12], [17], [18], [19] oraz [20].

4.3. Zawory zwrotne antyskażeniowe

Mając na względzie konieczność utrzymania wody w systemie wodociągowym w stanie zdatnym do picia, należy zabezpieczyć ten system przed skażeniem, spowodowanym przepływem zwrotnym, zgodnie z Rozporządzeniem [4] i z normą [12] oraz opracowaniem [26].

Stąd konieczne jest stosowanie odpowiednich zaworów antyskażeniowych - z możliwością nadzoru - z dwoma otworami rewizyjnymi, które mogą służyć również do pobierania próbek wody.

Zawory antyskażeniowe należy montować bezpośrednio za zestawem wodomierzowym, na instalacji wewnętrznej.

Za dobór odpowiedniego typu zaworu antyskażeniowego odpowiada Projektant, który musi brać pod uwagę rodzaj mogącego wystąpić skażenia wody w sieci wodociągowej na skutek „cofki” wody z instalacji wewnętrznej.

W przypadku zastosowania zaworu antyskażeniowego BA należy w projekcie pokazać sposób odwodnienia pomieszczenia/studni.

Niedopuszczalne jest łączenie dwóch różnych źródeł wody, aby nie nastąpiło skażenie wody w sieci wodociągowej.

5. Studzienki (komory) wodomierzowe

Obowiązujące normy: [21] oraz [18].

5.1. Studzienki dla przyłączy z wodomierzami DN15 i DN20 – rodzaje i wymagania

- Studzienki niezłazowe z tworzywa sztucznego z podnoszonym wodomierzem podczas odczytu i wymiany.
- Studzienki niezłazowe z tworzywa sztucznego z wodomierzem zamontowanym na „sztywno” max.50cm od osi wodomierza do wierzchu pokrywy (celem zapewnienia możliwości dokonania wymiany wodomierza co umożliwi swobodny dostęp przy wymianie wodomierza).
- Studnie betonowe jak w punkcie 5.2. poniżej.

Studzienki muszą spełniać warunki wymaganej przestrzeni dla zamontowania wodomierza zgodnie z punktem 4.2.2. powyżej.

5.2. Studzienki dla przyłączy z wodomierzami DN25, 32 i 40 – rodzaje, min. wymiary

- Z kręgów betonowych min. DN1000mm (o wysokości w świetle 1,8m) z betonu klasy C35/45, o nasiąkliwości betonu 5%, o wodoszczelności W10. Wyposażenie – wytyczne technologiczne wg punktu 5.3. poniżej.
- Murowane o wymiarach wewnętrznych min. 1,0x1,1x1,8m (wysokość w świetle) z tynkiem wewnętrznym i zewnętrznym. Ściany zewnętrzne zabezpieczyć odpowiednią izolacją tak aby do studni nie przenikała woda gruntowa. Szczegóły - wytyczne technologiczne wg punktu 5.3. poniżej.
- Studnie tworzywowe o średnicy min. DN1000mm (o wysokości w świetle 1,8m).

Studzienki muszą spełniać warunki wymaganej przestrzeni dla zamontowania wodomierza zgodnie z punktem 4.2.2. powyżej i wytyczne technologiczne z punktem 5.3. poniżej.

5.3. Studzienki wodomierzowe – wytyczne technologiczne

- Powinny być wykonane z materiału trwałego.
- Gabaryty studni należy dostosować według długości montażowych kształtek i armatury z zachowaniem prostych odcinków przed i za wodomierzem, dla uniknięcia zaburzeń w pomiarach wodomierza. Wymiary studzienek dla konkretnego projektu powinny być zgodne z wymogami norm krajowych (PN), norm europejskich (PN-EN) lub norm równoważnych.
- Pokrywa studni musi być dostosowana do przewidywanego obciążenia ruchem pieszym lub kołowym.
- Studnia powinna być zabezpieczona przed napływem wód gruntowych oraz tak skonstruowana, aby nie był możliwy napływ wód deszczowych.
- Ściany i strop powinny posiadać współczynnik przenikania ciepła zapewniający zawsze utrzymanie dodatnich temperatur na poziomie przewodów i wodomierza (+4°C).

- Prefabrykowane elementy betonowe i żelbetowe stosowane do montażu studni wodomierzowych oraz elementy wykonywane na budowie muszą być z betonu o klasie wytrzymałości min. C 35/45, o nasiąkliwości betonu 5%, o wodoszczelności W10.
Uwaga: Jeżeli analiza środowiska w którym będą posadowione studnie wykaże jego korozyjność w odniesieniu do betonów – wtedy przewidzieć odpowiednie powłoki antykorozyjne na ścianach zewnętrznych.
Uwaga: Wymagane właściwości betonu zgodnie z punktem 8 opracowania „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.
- Usytuowanie podejścia wodociągowego w studziencie na wysokości min. 0,20m od dna, a wymagania instalacyjne zabudowy wodomierzy zgodnie pkt. 4.2.4. i 4.2.5. powyżej.
- W studniach stosować stopnie złączowe kanałowe (klamry), dostępne w handlu jako produkt spełniający wymogi normy DIN 1212E, zabezpieczone tworzywem przed poślizgiem, rozmieszczone w pionie co 25cm do 30cm, w układzie drabinkowym, w odległości 15cm od ściany studzienki. Stopnie złączowe (jako klamry) mogą być również wykonane z prętów stalowych ocynkowanych o średnicy $\varnothing 30\text{mm}$ lub prętów stalowych o średnicy $\varnothing 30\text{mm}$ pokrytych tworzywem o strukturze antypoślizgowej.
- W studni, ok.10cm pod włazem, należy montować tzw. poręcz chwytaną z pręta stalowego ocynkowanego o średnicy $\varnothing 30\text{mm}$ - w odległości 7cm od ściany.
- Dla wodomierzy od DN 50mm (włącznie) studnia musi posiadać nawiew i wywiew z materiału uzgodnionego w AQUANET S.A. (wewnątrz dopuszcza się rurę tworzywową), o średnicy min. DN 150mm. Przewód nawiewny sprowadzony 30cm nad posadzkę a przewód wywiewny osadzony w stropie studni i wyprowadzony na zewnątrz 30cm ponad powierzchnię terenu. Końcówkę przewodu nawiewnego i wywiewnego zaopatrzyć w daszek i siatkę uniemożliwiającą dostanie się gryzoni.
- Każda studnia powinna posiadać osadnik w dnie o wymiarach min. 25x25x25cm dla wypompowania wody.
- Właz kanałowy o wymiarach $\varnothing 0,6\text{m}$ lub $0,6 \times 0,6\text{m}$, otwór tego włazu powinien być styczny do ściany studni. Typ włazu kanałowego należy dobrać w zależności od przewidywanego obciążenia ruchem pieszym lub kołowym. W celu ograniczenia uciążliwości związanych z otwieraniem włazu typu ciężkiego (o masie powyżej 50kg), włazy te powinny być montowane na zawiasach.
- Dla wodomierzy sprzężonych, o średnicach większych lub równych DN 80mm, należy w komorze wodomierzowej przewidzieć dwa włazy kanałowe: jeden wąż o wymiarach $\varnothing 0,6\text{m}$ lub $0,6 \times 0,6\text{m}$ umożliwiający wejście do studni, otwór włazu wejściowego powinien być styczny do ściany studni, drugi wąż montażowy o średnicy $\varnothing 0,8\text{m}$ usytuowany nad wodomierzem.
- Przy montażu wodomierzy w studniach zlokalizowanych w terenie ogólnodostępnym, włazy należy zabezpieczyć przed otwarciem i ingerencją osób nieupoważnionych, przez zastosowanie włazów wyposażonych w klucze pięciokątne lub rygle. W terenie nieumocnionym włazy wynieść min. 10cm ponad teren i obetonować/obrukować 20cm poza obrys włazu.
- Przejścia przewodów przez ściany studni – szczelne.
- Połączenia przewodów oraz armatury od DN 80mm w studniach tylko kołnierzowe.

- Komory i studnie wodomierzowe z zaworem antyskażeniowym typu BA muszą być wyposażone w instalację odwadniającą odprowadzającą wodę brudną z osadnika w dnie komory.

6. Przejścia pod drogami ziemnymi lub utwardzonymi

Zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”.

7. Układanie przewodów w wykopie i strefy ochronne

- Przewody w wykopie powinny być ułożone zgodnie z zaleceniami producenta rur z uwzględnieniem poszczególnych warstw (podsypka, obsypka, zasypka) i ich wskaźników zagęszczenia.
- Należy zachować normatywne odległości między uzbrojeniem podziemnym i nadziemnym.
- Należy zachować pasy ochronne, pozbawione zabudowy stałej i tymczasowej oraz zadrzewienia o szerokości liczonej od osi przewodu, w każdą stronę zgodnie z punktem 6 rozdziału Sieci Wodociągowe.
- Oznaczenie trasy przyłączy zgodnie z punktem 2.1. rozdziału Przyłącza Wodociągowe.

8. Próba ciśnienia przyłączy wodociągowych

Próbę ciśnienia przyłączy o średnicy od DN 80 należy przeprowadzić w oparciu o normę [10] na ciśnieniu nie mniejszym niż 1 MPa.

9. Płukanie i dezynfekcja przyłączy wodociągowych

Płukanie i dezynfekcję przyłączy od DN 80 należy przeprowadzić zgodnie z instrukcją dołączoną do warunków technicznych lub do uzgodnionej dokumentacji. Przyłącza te mogą być dopuszczone do eksploatacji jeżeli wyniki badań fizykochemicznych i bakteriologicznych wody z właściwej jednostki badawczej wykażą jej przydatność do spożycia.

Dla przyłączy wodociągowych o średnicy mniejszej od DN 80 dopuszcza się intensywne płukanie przez min. 30minut przy maksymalnym wydatku.

10. Wyłączenie przyłączy wodociągowych z eksploatacji

Przyłącza wodociągowe wyłączone z eksploatacji powinny być usunięte z ziemi. W przypadku kiedy nie jest to konieczne rury można pozostawić w ziemi. Dla przyłączy o średnicy do 2” należy zdemontować skrzynkę i obudowę od zasuwy i zamknąć końcówki likwidowanego przyłącza. Dla przyłączy powyżej 2” zgodnie z punktem 8 rozdziału Sieci Wodociągowe.

11. Postanowienia końcowe

Projektowanie i wykonawstwo przyłączy wodociągowych należy przeprowadzać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru rurociągów, które zostały opracowane dla danego rodzaju materiału.

Obiekty budowlane i urządzenia muszą być projektowane i wykonane tak, aby było zapewnione bezpieczeństwo i higiena pracy obsługi eksploatacyjnej oraz nie było zagrożeń wypadkowych ludzi i zwierząt i nie było szkód na mieniu.

IV. SIECI KANALIZACYJNE

1. Lokalizacja i minimalne średnice kanałów

Kanały należy lokalizować między liniami rozgraniczającymi ulic i dróg, możliwie w zbliżeniu osi pasa jezdni lub w pasie drogowym poza jezdnią w odległości do 1,5m od krawędzi jezdni (w przypadku nie zachowania ww. zgodnie z punktem 15), przy zachowaniu normatywnych odległości od innych mediów zawartymi w rozdziale Wymagania Ogólne i zachowaniu stref ochronnych, pozbawionych zabudowy stałej i tymczasowej oraz zadrzewienia zgodnie z punktem 14.

Trasy kanałów powinny być tak dobierane, aby nie wpływały ujemnie na stabilność i strukturę obiektu. Podobnie powinien być uwzględniony potencjalny wpływ struktury obiektu na przewód. W miejscach, w których przewód będzie układany blisko obiektów, należy zachować szczególną ostrożność lub wykonać odpowiednie zabezpieczenia, tak aby struktura obiektów nie została naruszona lub zniszczona.

Minimalne średnice kanałów:

- kanalizacja sanitarna DN 200mm,
- kanalizacja ogólnospławna DN 300mm.

2. Materiały do budowy kanalizacji

2.1. Materiały

Do budowy sieci kanalizacyjnych należy stosować materiały zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

Doboru rur należy dokonać wg kryterium ich trwałości i wytrzymałości na obciążenia statyczne i dynamiczne, przy uwzględnieniu warunków pracy i posadowienia projektowanego kanału (w tym agresywności środowiska), a także mając na względzie koszty inwestycji.

2.2. Oznaczenie trasy kanałów

Na głębokości 30cm nad górą rury należy ułożyć taśmę lokalizacyjną koloru brązowego, informującą o lokalizacji przewodu.

3. Zagłębienia kanałów

Zagłębienie kanałów powinno zapewnić grawitacyjny odpływ ścieków z obiektów i nie powodować kolizji z innymi urządzeniami. Ustalając zagłębienie kanału i jego spadek należy przestrzegać prędkości zapewniających samooczyszczenie kanału oraz przykrycie kanału min. 0,8m.

Dla przykrycia mniejszego lub większego niż zalecane przez producenta rur w projekcie należy przedstawić obliczenia wytrzymałościowe kanałów i rozwiązania techniczne, zabezpieczające kanał przed skutkami działania naprężeń dynamicznych, z nich wynikające oraz zabezpieczenie przed przemarzaniem. (dla $t_z = -20^{\circ}\text{C}$).

Grubość izolacji (łupki ze styropianu twardego lub innego materiału nienasiąkliwego, w uzgodnieniu z AQUANET S.A.) nie może być mniejsza niż 30mm. W przypadkach gdy głębokość posadowienia projektowanego kanału będzie wynosiła więcej niż 4,0m na wstępnym etapie projektowania kanału

należy przedstawić do zaopiniowania sposób rozwiązania podłączeń przyłączy do niego. AQUANET S.A. dopuszcza projektowanie kanałów jeden nad drugim.

Dla kanałów o głębokości powyżej 6,0m należy stosować pomosty dodatkowe (stropy pośrednie, galerie, spoczniki).

Decydując się na określony sposób budowy należy rozważyć zagłębienie przewodów kanalizacyjnych, łącznie z innymi czynnikami, takimi jak:

- właściwości fizyczne gruntu,
- obecność wód gruntowych,
- bliskość fundamentów,
- bliskość innej infrastruktury technicznej,
- bliskość drzew lub silny rozrost korzeni,
- ochrona przed przemarzaniem,
- koncentracja zabudowy,
- ekonomika przyjętych rozwiązań.

4. Badania geotechniczne

W celu przeprowadzenia dokładnej oceny wszystkich wariantów projektowanych przebiegów tras przewodów i ich konstrukcji na etapie projektowania, istotne jest poznanie warunków gruntowych i ich udokumentowanie w projekcie technicznym.

Należy wykonać badania geotechniczne gruntu w osi projektowanego kanału, z uwzględnieniem zakresu badań gruntowych, niezbędnych dla wybranej metody wykonawstwa oraz zastosowanego materiału. W przypadku gdy projektowany kanał ma być zlokalizowany z nawierzchni utwardzonej dopuszcza się żeby odwiert był w odległości 1 m od jej skraju.

W przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków gruntowych, należy o powyższym fakcie powiadomić AQUANET S.A., w celu podjęcia odpowiednich decyzji.

Należy również wykonać badania gruntu w zakresie jego korozyjności wobec betonu, celem wyboru i zastosowania odpowiedniej metody zabezpieczenia antykorozyjnego zewnętrznej powierzchni rur betonowych i żelbetowych.

5. Układanie przewodów w wykopie

Przewody w wykopie powinny być ułożone zgodnie z przekrojem przez wykop z uzgodnionego projektu z uwzględnieniem poszczególnych warstw (podsypka, obsypka, zasypka) i ich wskaźników zagęszczenia.

Należy zachować normatywne odległości między uzbrojeniem podziemnym i nadziemnym.

Na głębokości 30cm nad górą rury należy ułożyć taśmę lokalizacyjną koloru brązowego, informującą o lokalizacji przewodu.

6. Badanie szczelności przewodów sieci kanalizacyjnej

Badanie szczelności rur i studni należy przeprowadzić zgodnie z normami: [22] i [23].

7. Napełnienie, prędkości i spadki kanałów

7.1. Napełnienie kanałów

W kanalizacji sanitarnej dopuszczalne jest napełnienie 50% wysokości / średnicy kanału przy przepływie obliczeniowym, w kanalizacji ogólnospławnej dopuszczalne jest całkowite napełnienie kanałów przy przepływie obliczeniowym (ścieki sanitarne + wody opadowe i roztopowe) lecz ścieki sanitarne nie mogą przekraczać 50 % napełnienia.

7.2. Prędkości przepływu ścieków

7.2.1. Minimalna prędkość przepływu

Zalecana minimalna prędkość przepływu ścieków, przy maksymalnych przepływach obliczeniowych powinna zapewnić samooczyszczenie kanału i wynosi:

- dla kanalizacji sanitarnej – 0,8 m/s,
- dla kanalizacji ogólnospławnej – 1,0 m/s.

7.2.2. Maksymalna prędkość przepływu

Maksymalna prędkość przepływu powinna być przyjmowana w zależności od rodzaju materiału kanału tak, aby nie występowało jego niszczenie. Jednocześnie niezależnie od materiału nie powinny one przekroczyć wartości:

- dla kanalizacji sanitarnej – 3,0 m/s,
- dla kanalizacji ogólnospławnej – 5,0 m/s.

7.3. Spadki kanałów (na każdym przęśle)

Spadek kanału musi zapewnić pracę przewodu z zachowaniem warunku minimalnej i maksymalnej prędkości przepływu, o których mowa w punkcie 7.2. powyżej. Niezależnie od powyższego określa się wymagania dotyczące minimalnego i maksymalnego spadku kanału w zależności od średnicy i typu kanału jak w tabeli poniżej:

Średnica nominalna kanału DN [mm]	200	250	300	400	500	600	800	1000	1500	>2000
Minimalny spadek [%] <i>niezależnie od typu sieci</i>	5,0	4,0	3,5	2,5	2,0	1,6	1,3	1,0	1,0	1,0
Maksymalny spadek [%] <i>kanalizacja sanitarna</i>	60	45	35	25	18	15	10	7	4	3
Maksymalny spadek [%] <i>kanalizacja ogólnospławna</i>	-	-	80	55	40	30	20	15	9	7

8. Łączenie ciągów kanalizacyjnych

- Przy kanalizacji ogólnospławnej kanały kołowe w studzienkach należy łączyć grzbietami rur, lub powyżej grzbietu kanału głównego.
- Przy kanalizacji sanitarnej kanały kołowe w studzienkach należy łączyć osiami lub powyżej osi kanału głównego.

- Kanały jajowe, gruszkowe, dzwonowe i paszczowe wymagają łączenia na wysokości podniebienia kanału głównego.
- Kąt włączenia kanału do kanału minimum 90° (zgodnie ze spływem ścieków).
- Zgodnie z punktem 9.3 i 9.4.

9. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnych

Do podstawowego uzbrojenia należą:

- studnie/komory kanalizacyjne,
- studnie kaskadowe,
- komory kaskadowe,
- obiekty specjalne na sieci.

Studnie kanalizacyjne i komory (rozmieszczenie w planie) należy lokalizować:

- na prostych odcinkach kanału w odległościach nie przekraczających 100m,
- przy każdej zmianie kierunku, spadku i przekroju.

Przez proste odcinki kanału rozumiemy taką prostoliniowość osi, w której ze studni początkowej do studni końcowej widoczny jest cały przekrój poprzeczny przewodu.

9.1. Studnie kanalizacyjne

Ogólne informacje dotyczące studni kanalizacyjnych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

Wymagane wysokości kinet:

- dla kanalizacji sanitarnej - 0,75 średnicy/wysokości kanału,
- dla kanalizacji ogólnospławnej - o wysokości równej średnicy/wysokości kanału.

9.1.1. Studnie kanalizacyjne betonowe lub żelbetowe

Należy stosować studnie prefabrykowane, z kręgów betonowych lub żelbetowych, o średnicach:

- dla kanałów do DN 500mm - studnie kanalizacyjne DN 1000mm do głębokości 3,5m, powyżej głębokości 3,5m lub w przypadkach występowania złych warunków gruntowo-wodnych - studnie DN 1200mm,
- dla kanałów DN 600mm - studnie kanalizacyjne DN 1200mm,
- dla kanałów DN 800mm - studnie kanalizacyjne DN 1500mm,
- dla kanałów DN 1000mm i 1200mm - studnie kanalizacyjne DN 2000mm,
- dla kanałów DN 1400mm i 1500mm – studnie kanalizacyjne DN 2200mm,
- dla kanałów DN 1600mm i 1800mm – studnie kanalizacyjne DN 2500mm.

Wymagania dotyczące studni/komór kanalizacyjnych betonowych lub żelbetowych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

Prefabrykowany element denny studni/komory, musi być zaopatrzony w przejścia szczelne lub króćce połączeniowe, właściwe dla danego rodzaju systemu kanalizacyjnego. Przy budowie

kanalizacji np. z rur kamionkowych, konieczne jest zapewnienie przegubowego połączenia rur ze studnią, z zastosowaniem elementów odpowiednich dla danego systemu.

Prefabrykowane elementy studni (dno, kręgi), muszą posiadać prefabrykowane przejścia szczelne lub króćce połączeniowe dla sieci i przyłączy kanalizacyjnych, dostosowane do rodzaju rur kanalizacyjnych.

Kręgi należy łączyć z elementem dna, oraz pomiędzy sobą, za pomocą odpowiednich uszczelek gumowych, odpornych na agresywne oddziaływanie ścieków i gazów kanałowych (inne metody łączenia po uzgodnieniu w AQUANET S.A.).

Studnie/komory kanalizacyjne zakończyć kręgiem zwężkowym, asymetrycznym (konicznym), za wyjątkiem studni płytkich, gdzie nie ma możliwości jego zastosowania.

9.1.2. Studnie tworzywowe

Wymagania dotyczące studni tworzywowych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

9.1.3. Studnie zintegrowane – z żywic poliestrowych

Wymagania dotyczące studni zintegrowanych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

9.1.4. Studnie z polimerobetonu

Wymagania dotyczące studni z polimerobetonu podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

Średnice studni wymagania wg punktu 9.1.1.

9.2. Komory/studnie kanalizacyjne

Komory kanalizacyjne, które wymagają większych wymiarów niż dostępne w handlu studnie prefabrykowane (z przeznaczeniem dla określonych średnic przewodów dopływowych i odpływowych), należy projektować indywidualnie.

Elementy komór/studni:

- komora robocza,
- płyta stropowa nad komorą roboczą,
- komin złączowy (szyb) o średnicy DN 1000mm,
- zwężka asymetryczna DN 1000/600mm,
- właz kanałowy o średnicy DN 600mm.

Elementy betonowe i żelbetowe stosowane do wykonania komór/studni kanalizacyjnych, muszą być wyprodukowane z betonu, dobrane w oparciu o analizę warunków środowiska, w którym będą pracować (dotyczy to powierzchni zewnętrznych i wewnętrznych).

Wysokość komory/studni roboczej winna wynosić min. 2,0m od półki kinety do jej stropu, wysokość półki kinety równa 0,75 wysokości kanału sanitarnego, lub równa wysokości kanału – przy kanalizacji ogólnospławnej, a szerokość od strony zejścia pracownika (pod włazem) min. 0,50m, i 0,15m po drugiej stronie.

Należy zaprojektować i wykonywać zejścia z półki kinety na dno studni/komory, jako wnęki wykonane monolitycznie razem z kinetą, w odległości w pionie co 45cm (jest to odległość między kolejnymi powierzchniami na których pracownik stawia stopę):

- o szerokość wnęki 30cm,
- o głębokość wnęki 15cm,
- o wysokość wnęki 15cm.

Ostatnia wnęka powinna mieć powierzchnię na stopę w odległości 30 cm od dna studni.

Ostatni stopień zjazdowy zamontowany w odległości 30cm nad półką kinety i na wysokości 1,5÷1,7m od dna studni/komory, może służyć jako uchwyt przy zejściu na dno studni/komory.

9.3. Studnie kaskadowe (dla kanałów do średnicy DN500 włącznie)

W przypadku występowania różnicy rzędnych, między półką kinety i dopływu kanału/przyłącza sanitarnego lub ogólnospławnego powyżej 1,0m należy zastosować „fajkę” zewnętrzną. Wysokość fajki nie może być większa niż 4,0m. Dla kanałów istniejących należy przyjąć wysokość kinety zgodnie z punktem 9.1. powyżej

Średnica rury spadowej powinna być mniejsza o jedną dymensję od średnicy kanału, za wyjątkiem kanału/przyłącza o średnicy DN 200mm, gdzie średnica rury spadowej winna być równa średnicy kanału w innym przypadku do projektu należy dołączyć obliczenia jej średnicy.

Należy stosować kształtki 45°. Fajkę, na całej jej długości, należy obetonować (min. C25/30), gr. 15cm poza obrys trójkąta, do rzędnej o 15cm mniejszej niż dolna rzędna włączenia. Dolne włączenie powinno być zawarte pomiędzy półką kinety a 1,0 m powyżej półki kinety. Rury zabezpieczyć przed uszkodzeniem przez beton grubą folią lub taśmą z tworzywa (np.PE).

9.4. Komory kaskadowe (dla kanałów od średnicy DN600)

Dla kanałów sanitarnych, ogólnospławnych od DN600, w przypadkach jak w punkcie 9.3. powyżej należy stosować komory kaskadowe.

Komory kaskadowe, które wymagają większych wymiarów niż dostępne w handlu studnie prefabrykowane (z przeznaczeniem dla określonych średnic przewodów dopływowych i odpływowych), należy projektować indywidualnie.

Przy projektowaniu komór kaskadowych należy:

- wykonać szczegółowe obliczenia wysokości progu obniżenia dna komory w stosunku do dna kanału odpływowego,
- wykonać szczegółowe obliczenia długości komory kaskadowej oraz współrzędnych koryta spadowego,

kierować się zasadami:

- a) szerokość komory zależy od szerokości kanału dopływowego i odpływowego,
- b) szerokość komory powiększona jest o przejście kontrolne z pomostu górnego do pomostu dolnego schodami o szerokości 0,80 m, zabezpieczonymi poręczą ze stali nierdzewnej nie gorszej niż 1.4301 wg PN-EN 10088-1:2014-12, od przepływających ścieków,
- c) wymiary pomostu górnego i dolnego powinny wynosić 0,80 x 0,80 m.

Ponadto:

- o pomost górny należy wykonać w odległości min. 2,00m od płyty stropowej,
- o nad pomostem górnym i dolnym należy przewidywać oddzielny komin włazowy,
- o pomost górny i schody muszą być od strony kaskady zabezpieczone poręczą wysokości min. 1,10m zakończoną u dołu krawężnikiem wysokości 0,15m,
- o pomosty, schody i krawężniki w komorach należy wykonać ze zbrojonego betonu (żelbetu) lub stali nierdzewnej jak wyżej.

9.5. Wyroby betonowe zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”

9.6. Stopnie złazowe

Wymagania dotyczące stopni złazowych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

9.7. Włazy kanałowe

Wymagania dotyczące stopni złazowych podano w opracowaniu „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

9.8. Obiekty specjalne na sieci kanalizacyjnej

- syfony – można stosować przy przejściach pod przeszkodą – rozwiązywać indywidualnie, w uzgodnieniu z AQUANET S.A.,
- płuczki – stosować w przypadku nie uzyskania prędkości samooczyszczającej - Dopuszcza się stosowanie tylko płuczek działających samoczynnie,
- przelewy burzowe, separatory – rozwiązywać indywidualnie, w uzgodnieniu z AQUANET S.A.

9.9. Uwagi ogólne dotyczące uzbrojenia sieci kanalizacyjnej

- do każdej studni kanalizacyjnej lub komory musi być zapewniona możliwość dojazdu samochodem specjalistycznym do hydrodynamicznego czyszczenia sieci kanalizacyjnej,
- wszystkie elementy metalowe stosowane w kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej muszą być wykonane ze stali nierdzewnej jak w punkcie 9.4. powyżej,
- do regulacji wysokości osadzenia włazu stosować prefabrykowane pierścienie dystansowe wykonane z betonu, jak kręgi betonowe lub z innego materiału zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”, o wysokości nie większej niż 24cm, wyroby betonowe i żelbetowe stosowane w kanalizacji muszą być dobrane w oparciu o obliczenia wytrzymałościowe oraz w oparciu o analizę warunków środowiska, w którym będą pracować (dotyczy to powierzchni wewnętrznych i jak i zewnętrznych).

10. Zamknięcia kanałowe

Na kanałach stosować stałe zamknięcia:

- zasuwki nożowe lub przepustnice (do uzgodnienia na wstępnym etapie projektowania),
- szandory (materiał do uzgodnienia na wstępnym etapie projektowania),

- zastawki (materiał do uzgodnienia na wstępnym etapie projektowania), W przypadku zastawek stalowych stosować stal nierdzewną jak w punkcie 9.4. powyżej,

W przypadku pęknięcia lub przetłoczenia ścieków, zamknięcia należy indywidualnie rozwiązywać, w uzgodnieniu z AQUANET S.A.

11. Kolizje z istniejącym i projektowanym uzbrojeniem

Kolizje występujące z innymi urządzeniami podziemnymi należy rozwiązywać indywidualnie, przyjmując zasadę prostoliniowości oraz utrzymania grawitacyjnego przepływu ścieków w kanale.

W uzasadnionych przypadkach można stosować przekrój zastępczy, równoważący średnicę kanału pod przeszkodą. Z dwóch stron przeszkody przewidzieć studzienki lub komory.

W przypadku stosowania rur osłonowych – rury przewodowe układać na płozach (opaskach dystansowych). Rodzaj rur osłonowych i technologie wykonania wg rozdziału II. Sieci Wodociągowe.

Przy zastosowaniu rury przewodowej PVC w rurze osłonowej należy stosować rury zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

12. Skrzyżowania z innym uzbrojeniem

Przy skrzyżowaniu z siecią kanalizacyjną o średnicy mniejszej niż DN 1000mm należy zachować odległość w pionie min.30cm dla metod bezwykopowych i min.15cm dla realizacji wykopem otwartym.

Przy skrzyżowaniu z siecią kanalizacyjną o średnicy od DN 1000mm należy zachować odległość w pionie min.50cm dla metod bezwykopowych i min.30cm dla realizacji wykopem otwartym.

13. Skrzyżowania z jezdniami asfaltowymi

Przejścia pod jezdnią wykonywać wykopem otwartym bez rur ochronnych lub metodą bezwykopową, a w przypadkach gdy zarządca drogi wymaga rury osłonowej – to rurę przewodową umieścić w rurze osłonowej tworzywowej dedykowanej do realizacji bezwykopowej lub w rurze stalowej o minimalnej grubości ścianki 8mm zabezpieczonej antykorozyjnie wewnątrz i zewnątrz.

Rurę przewodową umieścić w rurze osłonowej na odpowiednio dobranych opaskach dystansowych (płozach) zgodnie z zaleceniami producenta.

W przypadku realizacji bezwykopowej, bez rury osłonowej należy zastosować rozwiązania opisane w standardach materiałowych (dotyczy rur przeznaczonych do metod bezwykopowych).

Dopuszczalne są inne rozwiązania zabezpieczenia rur przesyłowych, po uprzednim uzgodnieniu w AQUANET S.A., na etapie wstępnym projektowania.

14. Strefy ochronne wzdłuż trasy kanału grawitacyjnego/tłocznego i przyłączy kanalizacyjnych

W celu utrzymania sieci i urządzeń kanalizacyjnych w stanie technicznym zapewniającym świadczenie usług przez gestora zgodnie z obowiązującym „Regulaminem dostarczania wody i odprowadzenia ścieków” należy zachować strefy ochronne sieci i urządzeń kanalizacyjnych pozbawione zabudowy stałej, tymczasowej i zadrzewiania, o szerokości, liczonej od osi przewodu w każdą stronę Szerokość strefy ochronnej ma zastosowanie do projektowania nowych sieci i urządzeń kanalizacyjnych, jak również do ustalania zasad eksploatacji sieci i urządzeń istniejących, chyba że co innego wynika z

orzeczeń sądów lub czynności prawnych. Szerokość strefy ochronnej sieci i urządzeń kanalizacyjnych ma docelowo zapewnić swobodny dostęp służbom technicznym, które będą wykonywać czynności eksploatacyjne, a w szczególności usuwać awarie, dokonywać przeglądów, konserwacji i remontów.

STREFY OCHRONNE:

- dla sieci i przyłączy kanalizacyjnych o średnicy **DN < 200 mm** - po **1,5 m** od osi przewodu,
- dla sieci kanalizacyjnej i przyłączy o średnicy **DN ≤ 1400 mm** - po **2,5 m** od osi przewodu,
- dla sieci kanalizacyjnej i przyłączy o średnicy **DN > 1400 mm** - po **4,0 m** od osi przewodu,
- dla obiektów kubaturowych takich jak studnie, komory, tunele – strefa ochronna wynosi **2,0m** w każdą stronę licząc od obrysu obiektu.

Dopuszcza się strefy ochronne asymetryczne.

Ostateczna szerokość strefy ochronnej do umieszczenia w akcie notarialnym ustanawiającym prawo użytkowania działek na rzecz AQUANET S.A. jest określana na etapie uzgodnienia dokumentacji projektowej.

15. Droga dojazdowa – eksploatacyjna

Przy projektowaniu studni lub komory kanalizacyjnej poza pasem jezdny drogi, w przypadku, jeżeli odległość od osi wjazdu rewizyjnego do krawędzi jezdni przekracza 1,5m, należy zapewnić utwardzony dojazd sprzętu specjalistycznego do studni lub komory.

W przypadku gdy sieci kanalizacyjne projektowane są po gruntach rolnych lub leśnych należy również przewidzieć drogę dojazdową na długości sieci.

Minimalne parametry techniczne dróg eksploatacyjnych:

- szerokość drogi eksploatacyjnej – 3,5m,
- dopuszczalny nacisk na oś pojazdu 80 – 100 kN,
- oznakowanie drogi eksploatacyjnej słupkami stosowanymi jako urządzenia bezpieczeństwa ruchu U -1a, po obu stronach drogi. Odległość między słupkami - 25m.

Projektant powinien zamieścić informację na ten temat w opisie technicznym i na planie zagospodarowania terenu.

AQUANET S.A. nie narzuca technologii wykonania drogi eksploatacyjnej.

16. Wyłączenie przewodów sieci kanalizacyjnej z eksploatacji

Zgodnie z punktem 9 Sieci Wodociągowe.

17. Przepompownie ścieków

AQUANET S.A. przy wydawaniu warunków technicznych na budowę przepompowni, każdorazowo łączy ogólne wytyczne, dotyczące ich projektowania.

18. Postanowienia końcowe

Projektowanie i wykonawstwo sieci kanalizacyjnych należy przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami, warunkami technicznymi wykonania i odbioru rurociągów, które zostały opracowane dla danego rodzaju materiału.

Obiekty budowlane i urządzenia muszą być projektowane i wykonane tak, aby było zapewnione bezpieczeństwo i higiena pracy obsługi eksploatacyjnej oraz nie było zagrożeń wypadkowych ludzi i zwierząt i nie było szkód na mieniu

V. PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNE

1. Wprowadzenie

Przy projektowaniu przyłączy przyjmuje się zasadę, że każda posesja, każdy budynek, każdy lokal w budynku jednorodzinnym, powinien mieć odrębne przyłącze kanalizacji sanitarnej.

Minimalne przykrycie w gruncie przyłączy kanalizacyjnych – 0,8m.

2. Zagłębienia, spadki przyłączy kanalizacyjnych

Minimalne zagłębienie przyłącza zgodnie z rozdziałem Sieci Kanalizacyjne.

Minimalne spadki przyłączy kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej powinny wynosić w zależności od średnicy:

- DN 150mm – 15,0‰,
- DN 200mm – 10,0‰,
- DN 250mm – 8,0‰,
- DN 300mm – 6,7‰.

Maksymalne spadki przyłączy kanalizacji sanitarnej, ogólnospławnej:

- DN 150mm – 150‰,
- DN 200mm – 100‰,
- DN $\geq$ 250mm – 80‰.

Maksymalny dopuszczalny spadek przyłączy dla rur tworzywowych – 250‰.

3. Rury na przyłączach kanalizacyjnych

Doboru rur należy dokonać wg kryterium ich trwałości i wytrzymałości na obciążenia statyczne i dynamiczne, przy uwzględnieniu warunków pracy i posadowienia projektowanego kanału (w tym agresywności środowiska).

Do budowy przyłączy można stosować te same materiały, co do budowy sieci kanalizacyjnych zgodnie z opracowaniem „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”.

4. Sposoby włączenia przyłączy do kanałów ulicznych

4.1. Studnie kanalizacyjne, wg zasad podanych w części Sieci Kanalizacyjne

Włączenia do studni istniejących należy dokonać poprzez wywiercenie w niej otworu za pomocą wiertnicy do betonu i zastosowanie właściwych, szczelnych kształtek przyłącznych, dostępnych w handlu w formie gotowych zestawów (m.in. kształtka przegubowa z elementem do skręcania, żywica epoksydowa, uszczelka).

W katalogach firmowych spotyka się różne typy (z przegubem lub bez przegubu) i nazwy np. system szczelnych przyłączy, przyłącza siodłowe.

Uwaga: Należy sprawdzić w katalogu danej firmy do jakich średnic i rodzajów studni dane kształtki są przeznaczone.

Kształtki przyłączone i stosowane do ich montażu żywice epoksydowe, powinny być składowane i montowane zgodnie z instrukcją producenta.

Zalecane włączenie przyłącza do studni rewizyjnej powyżej półki kinety, maksymalnie 1,0m od półki kinety – bez konieczności stosowania „fajki”.

Przy włączeniach przyłączy pod prąd włączenie przyłącza powinno nastąpić nie niżej niż strop kanału.

Nie dopuszcza się włączania pod prąd do ostatniej studni na kanale (studni o najwyższej rzędnej dna).

Opis studni i komór kaskadowych (z „fajką” zewnętrzną) – patrz punkt 9.3 i 9.4 rozdziału Sieci Kanalizacyjne.

Dla rury spadowej dla przyłączy DN 150 i DN 200 należy przyjąć zasadę jak dla sieci DN 200.

W przypadku studni min. 1200mm dopuszcza się zastosowanie „fajki” wewnętrznej (o długości maksymalnej 4,0m) z uwzględnieniem kolan nie większych niż 45°. Odcinek pionowy, sprowadzony 0,2- 1,0m od półki kinety należy przymocować do ścianki studni.

4.2. Studnie kanalizacyjne tworzywowe o średnicy min. DN600

Maksymalna różnica wysokości pomiędzy dnem studni, a wlotem przyłącza nie może być większa niż 4,0m.

4.3. Trójkąt z odejściem 45° kielichowym + kolano 45° umożliwiające prostopadłe usytuowanie przyłącza w stosunku do kanału

4.4. Trójkąt z odejściem 90° ustawiony pionowo do góry, odcinek pionowy rury o długości maksymalnej 2,0m, łuki nie większe niż 45°

Ww. rozwiązanie jest dopuszczalne w przypadku kolizji z innymi uzbrojeniami, albo gdy po wykorzystaniu maksymalnego spadku na przyłączy studnia na posesji, do której jest projektowane przyłącze będzie głębsza niż wynika to z potrzeby właściciela działki. Przy takim rozwiązaniu inwentaryzacja przyłącza musi uwzględniać dodatkowo górną rzędną przyłącza nad kanałem.

4.5. System szczelnych kształtek do przyłączy zgodnie z punktem 4.1

Dopuszcza się nawiercanie z boku lub od góry z zachowaniem zasad podanych w punkcie 4.4

Nie dopuszcza się stosowania tego systemu na projektowanych kanałach.

4.6. Włączenie przyłącza do przewodu kanału przełazowego (od DN1000)

Poprzez system szczelnych kształtek do przyłączy j.w. o ile do danego przekroju kanału producent przewidział system szczelnych przyłączy.

Uwaga: Należy sprawdzić w katalogu danej firmy, do jakich średnic i rodzajów rur dane kształtki są przeznaczone.

Przy projektowaniu przyłączy, należy przestrzegać następujących zasad:

- wysokość włączenia przyłącza – powyżej 0,75 wysokości/średnicy kolektora,
- 10cm od góry kanału.

5. Uzbrojenie na przyłączach kanalizacyjnych

Rodzaje uzbrojenia:

- studnie kanalizacyjne,
- rewizje (czyszczaki).

5.1. Studnie kanalizacyjne

Studnie na nowych przyłączach kanalizacyjnych:

- tworzywowe (o średnicy od DN400 do DN1000),
- betonowe lub żelbetowe - omówione w rozdziale Sieci Kanalizacyjne (np. z kietą prefabrykowaną lub podmurówka z cegły klinkierowej pełnej, a następnie kręgi betonowe klasy C35/45).

Studnia na terenie posesji powinna być zlokalizowana w odległości 2-3m od linii rozgraniczającej działkę z ulicą.

5.2. Rewizje (czyszczaki)

Dla przypadków braku możliwości nabudowania studni na przyłączu, rewizje lokalizuje się w studzienkach prostokątnych pod posadzką, o wymiarach w rzucie 1,0x0,60m, tuż za pierwszą ścianą zewnętrzną w budynku, w miejscu łatwo dostępnym, lub zamocowane do przegród budowlanych, jeżeli nie występuje wewnętrzna kanalizacja podposadzkowa.

6. Zamknięcia przeciwzalewowe na instalacji wewnętrznej

Zgodnie z normą [27], zabezpieczenie przeciwzalewowe należy instalować na przewodach, do których są podłączone przybory sanitarne położone poniżej maksymalnego poziomu ścieków w zewnętrznej sieci kanalizacyjnej w taki sposób, aby możliwy był odpływ ścieków z pozostałej części instalacji kanalizacyjnej. Zamknięcia przeciwzalewowe należy stosować na odpływach od przyborów sanitarnych, na instalacji wewnętrznej.

Jako zamknięcia przeciwzalewowe, na kanalizacji sanitarnej, można stosować wyłącznie urządzenia przeznaczone do ścieków sanitarnych.

W przypadku instalowania przyborów sanitarnych w pomieszczeniach poniżej poziomu terenu, dla przypadków gdzie ścieki odpływają do systemu kanalizacji ogólnospławnej, należy stosować na odpływie ścieków sanitarnych z przyborów urządzenia przeciwzalewowe dla ścieków sanitarnych lub stosować przepompowywanie ścieków, z odpływem ścieków do studni rewizyjnej zewnętrznej.

7. Podczyszczanie ścieków przemysłowych

Projekt przyłącza kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej, w części opisowej, powinien zawierać stwierdzenie, czy jest wymagane podczyszczanie ścieków przemysłowych.

W przypadku takiej konieczności, projekt podczyszczania należy przedstawić do zaopiniowania w AQUANET S.A.

Projekt podczyszczania należy również przedstawić do zaopiniowania w AQUANET S.A., jeżeli ścieki przemysłowe będą odprowadzane do wewnętrznej sieci kanalizacji (np. zlokalizowanych na obszarze nieruchomości), lecz w efekcie będą wpływały do systemu kanalizacji i dalej do odbiornika.

W przypadku zastosowania urządzeń podczyszczających, na etapie odbioru przyłącza lub przed włączeniem projektowanej instalacji do kanalizacji, postępowanie opisano w rozdziale Wymagania Ogólne.

8. Układanie przewodów kanalizacyjnych w wykopie i strefy ochronne

- Przewody w wykopie powinny być ułożone zgodnie z zaleceniami producenta rur z uwzględnieniem poszczególnych warstw (podsypka, obsypka, zasypka) i ich wskaźników zagęszczenia.
- Należy zachować normatywne odległości między uzbrojeniem podziemnym i nadziemnym.
- Należy zachować pasy ochronne, pozbawione zabudowy stałej, tymczasowej i zadrzewienia o szerokości liczonej od osi przewodu, w każdą stronę uzależnione od średnicy przyłącza zgodnie z punktem 14 rozdziału Sieci Kanalizacyjne.
- Na głębokości 30cm nad górą rury należy ułożyć taśmę lokalizacyjną koloru brązowego, informującą o lokalizacji przewodu.

9. Wyłączenie przyłączy kanalizacyjnych z eksploatacji

Zgodnie z punktem 16 Sieci Kanalizacyjne.

10. Postanowienia końcowe

Projektowanie i wykonawstwo przyłączy kanalizacyjnych należy przeprowadzać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru rurociągów, które zostały opracowane dla danego materiału.

Obiekty budowlane i urządzenia muszą być projektowane i wykonane tak, aby było zapewnione bezpieczeństwo i higiena pracy obsługi eksploatacyjnej oraz nie było zagrożeń wypadkowych ludzi i zwierząt i nie było szkód na mieniu.

VI. BIBLIOGRAFIA

Spis norm przywołanych oraz innych norm, które można zastąpić normami równoważnymi, wytycznych i literatury wykorzystywanych przy niniejszym opracowaniu.

- [1] - Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. Nr 72/2001, poz.747, z późniejszymi zmianami)
- [2] - Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane, z późniejszymi zmianami
- [3] - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o wyrobach budowlanych, z późniejszymi zmianami i odpowiednie do niej przepisy wykonawcze
- [4] - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75/2002, poz. 690, z późniejszymi zmianami)
- [5] - Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2009r.)
- [6] - PN-EN 1295-1 - Obliczenia statyczne rurociągów ułożonych w ziemi w różnych warunkach obciążenia -- Część 1: Wymagania ogólne
- [7] - PN-EN 206-1:2003; ze zmianą PN-EN 206-1:2003/A1:2005 wprowadzoną w 2005 oraz zmianą PN-EN 206-1:2003/A2:2006 „Beton -- Część 1: Wymagania, właściwości, produkcja i zgodność”
- [8] - PN-EN 197-1:2012 „Cement -- Część 1: Skład, wymagania i kryteria zgodności dotyczące cementów powszechnego użytku”
- [9] - PN-86/B-09700 (Tablice orientacyjne do oznaczenia uzbrojenia na przewodach wodociągowych)
- [10] - PN-B-10725 „Wodociągi – Przewody zewnętrzne – Wymagania i badania” oraz zgodnie z informacjami technicznymi producenta rur.
- [11] - PN-EN 12201 Systemy przewodów rurowych z tworzyw sztucznych do przesyłania wody i do ciśnieniowego odwadniania i kanalizacji -- Polietylen (PE)
- [12] - PN-92/B-01706 Instalacje wodociągowe. Wymagania w projektowaniu.
- [13] - PN-EN: 545-2010 Rury, kształtki i wyposażenie z żeliwa sferoidalnego oraz ich złącza do rurociągów wodnych.
- [14] - PN-EN-14154-1:2007 – Wodomierze. Wymagania ogólne.
- [15] - PN-EN-14154-2:2007 – Wodomierze. Instalacja i warunki użytkowania.
- [16] - PN-B-10720:1998 – Wodociągi. Zabudowa zestawów wodomierzowych w instalacjach wodociągowych. Wymagania i badania przy odbiorze.
- [17] - PN-ISO 4064-1:1997- Pomiar objętości wody w przewodach. Wodomierze do wody pitnej zimnej. Wymagania.
- [18] - PN-ISO 4064-2 +Ad1:1997 Pomiar objętości wody w przewodach. Wodomierze do wody pitnej zimnej. Wymagania instalacyjne.
- [19] - PN-ISO 7858-1:1997 Pomiar objętości wody przepływającej w przewodach. Wodomierze sprzężone. Wymagania.

- [20] - PN-ISO 7858-2:1997 Pomiar objętości wody przepływającej w przewodach. Wodomierze sprzężone. Wymagania instalacyjne.
- [21] - PN-91/B-10728 Studzienki wodociągowe
- [22] - PN-EN 1610 Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych - dla kanalizacji grawitacyjnej
- [23] - PN-EN 1671 Zewnętrzne systemy kanalizacji ciśnieniowej - dla kanalizacji ciśnieniowej
- [24] - ATV-A-117. ATV-Regelwerk Abwasser. Wytyczne wymiarowania, ukształtowania i eksploatacji zbiorników retencyjnych.
- [25] - ATV-A-127. ATV-Regelwerk Abwasser. Wytyczne dla obliczeń statycznych kanałów i sieci odwadniających
- [26] - Zeszyt nr 1 Wymagania techniczne COBRTI INSTAL Zabezpieczenie wody przed wtórnym zanieczyszczeniem. Opracowanie czerwiec 2001.
- [27] - PN-92/B-01707 Instalacje kanalizacyjne. Wymagania w projektowaniu.

VII. DOKUMENTY POWIĄZANE

1. „Standardy materiałowe do budowy przewodów wodociągowych AQUANET S.A.”
2. „Standardy materiałowe sieci kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”
3. „Warunki techniczne wykonania przepompowni z pompami zatapialnymi i przepompowni – tłoczni – branża technologiczna i konstrukcyjno-budowlana”
4. „Warunki techniczne wykonania przepompowni z pompami zatapialnymi i przepompowni – tłoczni – branża elektryczna, automatyki i pomiarów (AKP) oraz przekazu do lokalnego Komputerowego Systemu Nadzoru”
5. „Projektowanie i wykonawstwo robót remontowych (renowacyjnych) obiektów, sieci i przyłączy wodociągowych w obszarze działania AQUANET S.A.”
6. „Projektowanie i wykonawstwo robót remontowych (renowacyjnych) obiektów, sieci i przyłączy kanalizacyjnych w obszarze działania AQUANET S.A.”